377/3 № 20927

რეტროსპექტივა საქართველო

ჩემი ხატია სამშობლო,
სახატე — მთელი ქვეყანა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს მწერალთა კავშირის ყოველკვირეული გაზეთი

კარასაქვეშ. № 9 (2788) | გამოცემის მე-60 წელი, 1991 | 1 მარტი | ფასი 40 კაპ.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს სესია

27 თებერვალს გაიხსნა საქართველოს რესპუბლიკის პირველი მოწვევის უზენესი საბჭოს პირველი სესიის მორიგი სხდომა, რომელსაც თავმჯდომარეობდა უზენესი საბჭოს თავმჯდომარე ზვიად გამსახურდია.

უზენესი საბჭოს სამანდატო კომისიისა და დეპუტატის ეთიკის კომისიის თავმჯდომარის ბატონი დანელაძის მოხსენების გამო სესიამ ცნო დეპუტატების კონსტანტინე ალექსანდრეს ძე ფირცხალავა და აკაკი გიორგის ძე მაჭარაშვილის უფლებამოსილება, რომლებიც საარჩევნო ბლოკის „მრგვალი მაგიდა — თავისუფალი საქართველო“ პარტიული სიით არიან არჩეულნი.

უზენესი საბჭოს კანონმდებლობისა და კანონიერების დაცვის კომისიის მდივანმა გიორგი გულბანმა სხდომამ მოახსენა, თუ რა ცვლილებანია შეტანილი უზენესი საბჭოს წესრიგის გაწესების წესსა საქართველოს რესპუბლიკის კანონში, რომელიც დეპუტატებმა პირველი წაკითხვით ნინა სხდომაზე განიხილეს. სესიამ მიიღო ეს კანონი და დადგენილება მისი სამოქმედოდ შემოღების შესახებ.

შემდეგ განიხილეს უზენესი საბჭოს წევრის ხტატიის შესახებ საქართველოს რესპუბლიკის კანონში ცვლილებათა და დამატებათა შეტანის საკითხი.

აზრთა გაზიარების შემდეგ, რომელშიც მონაწილეობდნენ დეპუტატები აკაკი ბობოხიდი, დავით ბერძენიშვილი, რომან გოგირიძე, თეიმურ ნინოძე, ალექსანდრე ქობულაშვილი, ეიერ გუგუნავი, კანონი მიღებულია სპეციალო რედაქციით.

უზენესმა საბჭომ ცვლილებანი და დამატებანი შეიტანა ამა წლის 29 იანვარს მიღებულ სსრ საქართველოს რესპუბლიკის კანონში „ეროვნულ პერიოდში ადგილობრივი მმართველობის შესახებ“. აგრეთვე ამასთან დაკავშირებით შეტანილია ცვლილებანი და დამატებანი რესპუბლიკის კონსტიტუციაში (ძირითად კანონში).

„ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების — საქართველოს რესპუბლიკის საარჩევლოების არჩევნების შესახებ“ კანონში ცვლილებათა და დამატებათა შეტანის საკითხზე გამოვიდა დეპუტატი თენგიზ ჩაჩავა. სესიამ მიიღო წარმოდგენილი ცვლილებანი და დამატებანი.

სესიამ სესია შეუფერებოდა აფხაზეთის ახლა რესპუბლიკის უზენესი საბჭოს არჩევნების შესახებ დადგენილების პროექტის განხილვას, ამ პარლამენტარ რესპუბლიკაში მოიმდგარ უკანასკნელ მოვლენებს პოლიტიკური შეფასება მისცა საქართველოს რესპუბლიკის უზენესმა საბჭომ ზვიად გამსახურდიამ. მან, კერძოდ, აღნიშნა, რომ რამდენადაც საქართველო უარს ამბობს სამოკავშირეო ხელშეკრულების ხელმოწერაზე, ცენტრი ეოველნაირად ცდილობს გაითამაშოს აფხაზეთსა და სამაჩაბლოში დაბადებულთან ხელოვნურად გაძლიერების უკვე არაერთხელ მოსინჯული ხერხი. ამას ადასტურებს სსრ კავშირის პრეზიდენტთან მისი ტელეფონით საუბრის შინაარსიც.

სესიაზე მიღებულია საქართველოს რესპუბლიკის უზენესი საბჭოს განცხადება, რომელშიც გამოთქმულია პროტესტი იმის გამო, რომ აფხაზეთის ახლ რესპუბლიკის ტერიტორიაზე შეიყვანილია სსრ კავშირის შინაგან საქმეთა სამინისტროს ჯარების 250 სამხედრო მოსამსახურე სრული სამრძალო აღჭურვილობით იმ საბაბით, რომ მათ უნდა შეასრულონ საამრენებელო-სამინაკაო სამუშაოები ბერეზოვის ბირთვულ რაიონში მდებარე სსრ კავშირის შინაგან საქმეთა სამინისტროს სანატორიუმში. რესპუბლიკის ტერიტორიაზე ეს ქვეანაყოფი შემოკანონილია საქართველოსა და აფხაზეთის მოიარმათა ნებართვის გარეშე.

„ფაქტს რა ამ ფაქტს, როგორც სსრ კავშირის კანონმდებლობის უხეშ დარღვევას და საქართველოს ხელერეულნი უფლებების სრულ უგულებელყოფას, უზენესი საბჭოს ეს მიაჩნია დესტრუქციული ძალების მორიგ პროვოკაციად, რომლებიც მიზნად ისახავენ საზოგადოებრივ-პოლიტიკური სიტუაციის დესტაბილიზაციას ორგორც საქართველოს ამ რეგიონში, ასევე მოლიანად რესპუბლიკაში. განცხადება შეიცავს მოთხოვნას აღიკვეთოს იმ თანამდებობის პირთა თვითნებობა, რომელებმაც მიიღეს გადაწყვეტილება შინაგანი ჯარების შემოყვანის შესახებ, და დაუყოვნებლივ გაიყვანონ ისინი საქართველოს ტერიტორიიდან. წინააღმდეგ შემთხვევაში ამ აქციის შედეგებისათვის მთელი პასუხისმგებლობა დაეკისრება უკანონოდ მოქმედ მხარეს, ნათქვამია განცხადებაში.

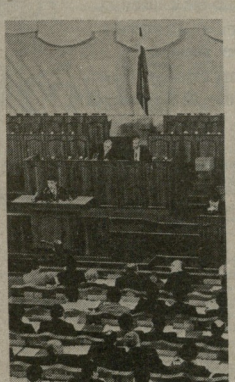

აფხაზეთში შექმნილ სიტუაციაზე ილაპარაკეს აგრეთვე დეპუტატებმა ნუგზარ მგალობლიშვილმა, ლევან ალექსიძემ, გიორგი ქავთარაძემ და სხვებმა.

სესიამ მიიღო დადგენილება აფხაზეთის ახლი უზენესი საბჭოს არჩევნების შესახებ.

უზენესებმა საბჭომ შეიტანა მოქმედებაში 1991 წლის 26 იანვრის ბრძანებულებანი „ეკონომიკის სფეროში ეკონომიკურ სამოგადოებათან და სხვა დანაშაულობებთან ბრძოლის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა შესახებ“ და 1991 წლის 4 თებერვლის ბრძანებულებანი „ეკონომიკურ საშიშ დანაშაულობებთან და მათ ორგანიზებულ ფორმებთან ბრძოლის გაძლიერების ღონისძიებათა შესახებ“. ახეთი გადაწყვეტილება ნაკარნახევია იმის საჭიროებით, რომ უზრუნველყოფილ რესპუბლიკის სუვერენული უფლებანი საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) 77-ე მუხლის შესახებ. როგორც ნაზგასმულია მიღებულ დადგენილებებში, ამგვარ დანაშაულებთან ბრძოლა წარიმართება რესპუბლიკაში მოქმედი კანონმდებლობის საფუძველზე.

სესიაზე მიღებულია კანონი ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებში — საქართველოს რესპუბლიკის საკრებულოებში დეპუტატობის კანდიდატთა წარდგენის ვადის გაგრძელების შესახებ და დადგენილება არჩევნების მონაწილე დეუტატობის კანდიდატებისა და მათი ნდობით აღჭურვილი პირებისათვის საშალო ხელფასის მიცემის შესახებ.

უზენესმა საბჭომ განიხილა საქართველოს რესპუბლიკის ზოგიერთი რაიონის, კალაქების და დაბისათვის სახელის გადარქმევის საკითხი. აზრი გამოთქვეს დეპუტატებმა ლოვარდ ტუხაშვილმა, შუქალო შანიძემ, რამაზ ხურსანიძემ, ზელს ბდოიანმა, ანა ხავთასმა, როინ მეტრეველმა და სხვებმა. მიღებულია შესაბამისი დადგენილება.

სესიიან განიხილა საქართველოს სსრ ეტიკისტიკის სახელმწიფო კომიტეტის გაუქმებისა და საქართველოს რესპუბლიკის უზენეს საბჭოსთან სოციალურ-ეკონომიკური ინფორმაციის კომიტეტის შექმნის საკითხი. ამ საკითხის განხილვას შემდეგ, რომელშიც მონაწილეობდნენ დეპუტატები რომან გოცირიძე, ალოლინ სილაკაძე, შალვა ამაზასპიძე, გივი თამოკარშვილი, ბაკურ ყულეა და სხვები, დეპუტატებმა მიიღეს შესაბამისი კანონი. საქართველოს რესპუბლიკის უზენეს საბჭოსთან არსებული სოციალურ-ეკონომიკური ინფორმაციის კომიტეტის თავმჯდომარედ დაინიშნა ანზორ ჯანჯღავა.

უზენესი საბჭოს სოფლის მეურნეობის, მიწათსარგებლობისა და ეკოლოგიის კომისიის თავმჯდომარის არაკლი ჩხეიძის წარდგენით სესიამ მიიღო დადგენილება საქართველოს რესპუბლიკაში მიწის ნაკვეთების გაცემის საფუძველთანობის საკითხების შესწავლელი საქართველოს რესპუბლიკის უზენესი საბჭოს დროებითი კომისიის შექმნის შესახებ.

დეპუტატებმა განიხილეს და მიიღეს კანონი საქართველოს რესპუბლიკის უზენესი საბჭოს არჩევნების შესახებ კანონში ცვლილებათა და დამატებათა შეტანის შესახებ.

უზენესებმა საბჭომ უფლებამოსილების ვადა გაუგრძელა საქართველოს რესპუბლიკის უზენეს სახსამართლოს წევრებს ალექსი წაბრიას და ალექსანდრე ალადაშვილს მათ მიერ შესაბამის სისხლის სამართლის საქმეთა განხილვის დამთავრებამდე.

სესიაზე წინადადებები შეიტანეს და განსახილველნი გაკეთეს დეპუტატებმა ავთანდილ საყვარელიძემ, ამირან კალაძემ, ალექსანდრე კვასაძემ.

28 თებერვალს სესია პუშაობას განაგრძობდა.

საქინფორმის საპარლამენტო კორესპონდენტები.

თებერვალში დაგვიპყრო რუსეთმა... დაგვიპყრო, მაგრამ ვერ დაგვიმონა. ვერ მოსტეხა ნებისყოფა და სურვილი მაღალ კულტუროსან ერს, რომლის შეუწყვეტელი მისწრაფებაა ქვლავ აღდგეს და თავისუფლება დაიბრუნოს...

წარსულშიც ყოფილი ჩვენი ერი დაპყრობილი, ქვეყანა აოხრებული და წვალებული, მაგრამ მომზდარ მტერს არასდროს გამოუცხადებია „გაგბედნიერე და გაგანთავისუფლე“-ო. არასოდეს, ოროვის და არსად — დაპყრობა — დღესასწაულად არ გამოუცხადებია, 25 თებერვალს კი ჩვენს ტანჯულ დედა-ქალაქში, ძალადობით შემოსული უცხო ძალა ზეიმობს, ჯარების აღლუმს აწყობს, რომ ქართველი ადამიანის ვუღი დასეროს, ისევ ატიროს — ისეთია ცინიკური მოპყრობა — ძალათ მაცხონეთაგან...

ხოლო მთა ავიწყდებათ, რომ ასეთი მოპყრობა ქართველთა გულს აკაკენს. სულს აცისკროვნებს, რომ უტეხი ნებისყოფით გულის სიღრმეში ატაროს სურვილი თავისუფლების მოპოვებისა. რომელ ერს შერჩენია გაბატონება სხვა ერის მიწა-წყალზე, რომ რუსეთს შერჩეს?

მოსკოვი საქვეყნოდ აცხადებს თავის მეგობრობას აზია-აფრიკის ერების მიმართ, რომლებსაც მიენიჭათ ეროვნული თავისუფლება, სწორედ მოსკოვია, რომ ეკონომიურად ჩამორჩენილ ერების შინაურ საქმეში ჩარევით არყევს, აშფოთებს და ხელს უშლის ამ ქვეყნების დამშვიდებულ-აღმშენებლობით მუშაობას, და საკუთარ ნაციონალურ მმართველობის გამაგრებას.

თვე გლოვისა

რა უნდა უთხრას ქართველ ერს — 25 თებერვალს ჩვენში შემოკრილმა მტერმა — რომელიც არა თუ ჩვენს შინაურ ცხოვრებაში ჩაერია, არამედ მოსსპა მისი სუვერენობა, ალარ არის — ქართველი ერის ხსენება ერთი ოჯახში. ცხადია, ის არ ჩამთვლის იმ „მიღწევებს“ — რითაც მან „გაბედნიერა“ ქართველი ერი. ე. ი. ქართველს უფლება არა აქვს — თავის საკუთარ სამშობლოში. თავისი აზრი გამოთქვას, მისი ეკონომიკა იგეგმება მოსკოვში, — იმპერიის საჭიროების მიხედვით, —ჩვენი ქალები ოფლში იწურებიან ციტრუსებისა და ჩაის კოეფით, — რომ მონაპოვარით მოსკოვის მაღაზიები დაამშვენონ, თბილისის დუქნებში კი შავი პურის მისაღებად — რიგში სდგას ქართველობა. საქართველო უცხოელებით ბივსო, ხოლო ახალგაზრდობა იძულებულია რუსეთში ეძებოს — საარსებო წყარო...

ქართველ ერს არ სურს გაითქვიფოს „უფროს ძმის“ მასაში, რომლისადმი მას შერი და მტრობა არა აქვს, მაგრამ ქართველს არ ესმის დამშობლეობა — სხვის მონობაში — არამედ თანასწორობაში. ამიტომაც იგი შემდეგშიც ფიქრობს რუსის ხალხთან — კეთილ-მეზობლური გაგწყობილების დამყარებას ხოლო ერთი პირობით: თავთავიანთ ოჯახში ცხოვრებით — თავთავიანთ — მიწა-წყალზე ბატონობით და პატრონობით...

25 თებერვალი არის დღე გლოვის, მაგრამ ამავე დროს ჩადენილ უსამართლობის მხილების და მოგონების, რაც თითოეულ ქართველში გამქლავების სურვილს აღვიძებს.

„ცნობის ფურცელი“,
1965 წ. №2. პარიზი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ჩვენ საქართველოს შვილები ვართ...“

16 თებერვალს საქართველოს ტელევიზიას ეწვია გორში მცხოვრები ოსი ინტელიგენციის წარმომადგენელთა ერთი ჯგუფი, მათი ინიციატივით საინფორმაციო პროგრამა „მომბეგმ“ მოუწოდა საქართველოს ოსი ინტელიგენტებს, რათა შეუერთდნენ გორელ ოსებს და იბრძოლონ მათთან ერთად ქართველი ხალხის სამართლიანი ინტერესების დასაცავად.

აღნიშნული საკითხი საგმოდ კონკრეტულად გადაეშუქა .17 თებერვალს პროგრამა „ეკსტენკმა“.

უახლოეს დღეებში ქალაქ გორში და გორის რაიონში მცხოვრები ოსი ინტელიგენციისა საქართველოს სხვადასხვა კუთხის ოსი ინტელიგენტებთან ერთად გაემგზავრება მოსკოვში, ცენტრალური ტელევიზიის შენობაში საპრეტესტო აქციის ჩასატარებლად.

აქციის ინიციატორი და სულისჩამდგმელი გახლავთ „საშობაო ბრძანებულების“ საწინააღმდეგო შიმშილობის აქციის ხელმძღვანელი ქალბატონი ეკატერინე ბოსიკოვა.

გორში მცხოვრები ოსი ინტელიგენციის წარმომადგენელები სიპრეტესტო წერილს უგზავნიან გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურ მდივანს პერეს დე-კუელიარს, პროგრამა „ვრემიას“, სსრკ პრეზიდენტს მიხეილ გორბაჩოვს, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარეს ბატონ ზვიად გამსახურდიას.

გაერთიანებულ ერების ორგანიზაციის გენერალურ მდივანს პერეს დე-კუელიარს

პროგრამა „ვრემიას“, სსრკ პრეზიდენტს მიხეილ გორბაჩოვს საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარეს ზვიად გამსახურდიას

18 თებერვალს საინფორმაციო პროგრამა „ვრემიაში“, როგორც ყოველთვის, ვიხილეთ, ცალსამზმამლური გადაცემა საქართველოს შესახებ. საკადრო პრესა, როგორი და ტელევიზია, განსაკუთრებით ბოლო ორი წლის მანძილზე, ცრუ ინფორმაციებს აგრცელებს საქართველოში, კერძოდ, სამაჩაბლოში ეგრეთ წოდებულ „სამხრეთ ოსეთში“ შექმნილი დაძაბული ეკსტრემალური სიტუაციის ირგვლივ. მაგრამ პროგრამა „ვრემიაში“ პროფოკატორი რუსი გენერალის ცრუ ინფორმაციიან აღგვაშფოთა ყველასთან ერთად და განსაკუთრებით ქალაქ გორში და გორის რაიონში მცხოვრები კეთილი ნების ოსი ეროვნების ინტელიგენციის წარმომადგენლები.

ეფელკოროსელი ამპერიის ჯალათური სულის მსახურები, „ცდილვინდებურად სიბოროტით აღსავსენი შნამსა და გესლს ანთებენ ქართველი ერის მიმართ, იმ მრავალტანჯული ერის მიმართ, რომელიც თავისუფლებისაკენ მიმავალ ღვთიურ გზას შესდგომია. უფრო მეტად ალმაშფოთებელია, როცა პრეზიდენტი გორბაჩოვი უკანონო, არაკონსტიტუციური გადაწყვეტილებებით ქართველი ხალხის წინააღმდეგ ამხედრებს ოს ეკსტრემისტებს.

გორი და მეზობელი რაიონები აიკსო ცხინვალიდან ლტოლო�eი ქართველებით. ოსი ეკსტრემისტები ეცინენ უკიდებენ ქართველთა სახლებს, თუმცა არც კეთილი ნების ოსებს. ინდოგენ და მათიც ვერაგულად ეხსრიდებიან.

„ვრემიაში“ ნაჩვენები სიტყვტითი და ცრუ ინფორმაციითი, თურმე ქართველები ხოცავენ ოსებს, წვავენ მათ სახლებს... პირიქით კი ხდება.

საქართველოში მცხოვრებმა ყველა სდდად მოაზროვნენე ოსმა იცის, რომ ოსი ეკსტრემისტებს საბჭოთა არმია ამარაგებს იარაღით და ამის ნაცვლად, რომ კბილებამდე შეიარაღებული ოსი ეკსტრემისტები გადაეცნო მსოფლიოს, ქართველ ხალხს ეიცნობა ცუდად.

ალან, ბენებით ქართველი დიდსულოვანი და მიმტევებელია, ყველა ჩაგრულის, დევნილისა და უფ-ა-წულის შემფარველია. ოსი ეროვნების დიპლომანები არასოდეს ეიარეზოდნენ ქალაქ ელლში, არც არასოდეს გვკონია რაიმე ეაფაფოდ, საზიარო და შესაღლებელი.

თავილი მრავალსუფლოვანი არსებობის მანძილზე საქართველოში მსოლოდ ერთხელ ჩატარდა პეშმარიტებისა და დემოკრატიის საფეძველზე დაფაყარებული უზენაესი საბჭოს არჩევნები. ამ არჩევნებში ყველა კეთილი ნების ოსმა მიიღო მონაწილეობა. თითოეულ [illegible]ოაკანს დროულად და მართებულად მიეცა საუკეთესოდ რესპუბლიკის კონსტიტუციური უფლებამოსილებით „სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის“ გუქმება. მიუხედავად ამისა, პროგრამა „ვრემიაში“ ძირძველ ქართულ მიწა-წყალს — სამაჩაბლოს ისევ „იუეანია ოსეტიად“ ისხენიებენ, რაც გამაღიზიანებელად მოქმედებს როგორც ქართველებზე, ისევე ჩვენზეც. ამიტომ მოვთხოვთ: საკადრო პრესამ, რადიომ და ტელევიზიამ შეწყვიტოს ასეთი გამაღიზიანებელი გამოსვლები, ხოლო რაც შეეხება „სამხრეთ ოსეთს“ — საქართველოში ოსეთი არ არსებობს, აკ მხოლოდ ოსური დასახლებებია, საქართველო საქართველოა და ვეწოდოთ მას დღევანდელი სახელობის, გარდაქმნისა და დემოკრატიის პრინციპებიდან გამომდინარე — საქართველოს რესპუბლიკა და არა ოლქებად დანაწევრებული „საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა“.

კმარა, თითოეული ჩვენთაგანის მოთმინების ფიალა აიავსო. დე, იცოდეს მსოფლიოს საზოგადოებამ, ყველა მშვიდობისმოყვარე ადამიანმა, რომ პრეზიდენტი გორბაჩოვი „საერთაშორისო მშვიდობის განმტკიცების ლიდერი“ არის ჩვენი უბედურების, ჩვენი ცხოვრების გაუკუღმართების მოთავე.

დრო ყველა მოქმედებას დაერქვას თავისი სახელი, იცოდეს მსოფლიომ ვინ არის დამნაშავე. დამნაშავეა ყველა, ვინც სიფაქიზეთ ნაქცევი ქართველი და ოსი ერის ძმობა, ერთობა, მეგობრობა, ნათესაობა დაარღვია. თითოეულ მათგანს ღმერთი დასჯის.

ჩვენ, ოსი ინტელიგენციის წარმომადგენლები, პროტესტს ვუცხადებთ პროგრამა „ვრემიას“ ცრუ სიუჟეტებისა და ინფორმაციების გამო და მოვთხოვთ:

1. კომპეტენტური კომისიის შექმნას, რომელმაც გაეერთიანდეთ საერთაშორისო მასწავლებთან — ეურნალისტები, იურისტები, ჩვენი კაეშრის კომპეტენტური, სამართლიანი განწყობილების შემქმნელი ინტელიგენციის წარმომადგენლები.

2. კომისიამ ადგილზე ჩამოსულთან უნდა შეისწავლოს სამაჩაბლოში შექმნილი დაძაბული სიტუაციის მიზეზები და აუწყოს მსოფლიო საზოგადოებას საკმის ძირითადი ახსნა.

3. მოვითხოვთ სამაჩაბლოდან, ე. წ. „სამხრეთ ოსეთიდან“ საბჭოთა არმიის გასვლას.

იმ ოსებმა, რომელთაც არ სურთ საქართველოს, ქართველი ხალხის დამოუკიდებლობა, ეზიარებენ იმპერიის დამპყრობლურ, უმარგალეთ მოქმედებებს, დროა დატოვონ საქართველოს მიწა-წყალი. ჩვენ საქართველოს შვილები ვართ, ქართულმა მიწამ გვშვა და ქართული მიწისთვის დავიბოლეცდით.

საქართველოს, ქართველი ხალხის ერთგული ოსი ეროვნების ინტელიგენციის წარმომადგენლები.

ყველას ერთნაირად გვემუქრება

ჩვენი დედულეთი სამჩაბლოა. ბავშვობა სოფელ ქურთაში გავეკეს გატარებული და ბოლი ის სოფლები, სადაც ახლა ოსი და ქართველი ხალხის მტრები დათარეშობენ, შშობლიური და ახლობელია ჩვენთვის.

ჩვენი ბაბა ვანო მაჩაბელთან მეგობრობდა და ჩვენი ოჯახები ერთად აშენებდნენ ხალის ბალებს.

ხალის ბალები ვინმემ არ წარმოიდგინოს ჩვეულებრივი ვაზლითა და ალბით დახუნძლული ზეხილი. ეს იყო უნიკალური ნარგავები, რომლებიც ვანო მაჩაბელს ხაფრანგეთიდან ჩამოაკვონდა.

ქურთაში მაშინ (ვგულისხმობთ 20-იან წლებს) 2-3 ოსური ოჯახი სახლობდა; ახე თითეზეზე ჩამოსათვლელი იყვნენ ისინი ახლომახლო სოფლებშიც.

გვახსოვს: ჭალის მხრიდან ამხეიდრებული ფაფაზანაი და ქამარხანჯლიანი ოსები რომ ჩამოვლიდნენ, ბავშვები უკან მივდევდით და ბავშვური სიანცეთ ვაბრაზებდით. ხალხიც ეუჭიებნი გამოიფენებოდა ხოლმე. ისინი კი თავმოწონედ ჩაიჯერიდებენენ და ამით მთავრდებოდა მათი გამოჩენა, ანალ რომ ვფიქრობთ, ალბათ ადგილებს ათვალიერებდნენ დასახლებლელად.

მტრული განწყობა ადგილობრივ ოსებსა და ქართველებს შორის არასოდეს ყოფილა. ვაზლოვნ, ხალეკლიანი ფლასწყალებზე გარეშენი ხოფლებიდან როგორ ამოდიოდნენ ოსებიდა და ქართველებიც ღვთისშშობლის ეკლესიაში. ერთი წესითა და რიგით ცხოვრებას კი ბევრი შეიტეანი ოჯახი გაჩენია და ახა რომელმეზეთვის გეთქვა, სხვა ხარ და ნუ ქართველობო.

20-იანი წლის ამბებმა ბიძაჩვენი დაეთო კაკაშვილიც შეიწირა. იგი რამდენიმე კაცთან ერთად სამაქალო შეამეზედოს ოსმა „ორჯონიკიძემ“ და სამაქალ ცაცხლი ნაუკიდეს.

ის უდიდესი ანტიკრისტეტი მიტლერიც კი მეოთხე თაობის სხვა ეროვნების ეკრმანიის ჩქალერს, სრულიუფლებიან მოკალაქედ აცხადებდა, ვინაიდან მიაჩნდა: ამ ლროის მონაკვეთში ადამიანში შეისახსლხორცება მიწიხა და გარეშოს კანონები და ადამიანი ეუოფნილება ხალეა ამ ადგილის დედაა, სადაც მის წინაპრებსა და მას უხდებოდა ცხოვრება.

ვინ არიან ის ავაზაკები, ვინც დღეს საქართველოს მიწა-წყალს ძმღვანელოება და მეთოდური მითითებანი ქართულ ენაზე იძეკვბოდეს.

ქართული სტამბა რომ იყოს, ეკნგრ სოხუმში გახსნილიყო გამომცემლობების „საქართველო“, „განათლების“, „ნაკადული“ და სხვათა ფილიალები.

„ლიტერატურულ საქართველო“-ში გამოქვეყნებული სტატიის ავტორი შ. თეოდორაძე სეკმს საკითხს: სოხუმში სასკანმა შენობის ააგებდან, ქართული სტამბის მოწყობისათვის შეიქმნას ფულადი ფონდი სახელწოდებით „ალმანახ „რიწას“ სტამბის ასაგები ფონდი“. ცხადია, ყველა ქართველი მოსალეაა ამ ინიციატივას.

გამოთქვა ასეთი აზრიც: შეიქმნას სპეციალური კოოპერაციია ქართული სტამბისათვის, ან საქართველოს სუტტრიპიკელ მეურნეობის ინსტიტუტთან არსებული ტიპოგრაფია გადაკეთდეს ნამდვილ სტამბად, აქ არის სტამბისათვის სპეციალ ფართობიც

მაგრამ, უფრო უკრანი იქნებოდა საქართველოს ბეჭდვითი სიტყვის სახელმწიფო კომიტეტმა გამოიჩინოს ინიციატივა, მზრუნველობა და უმოკლეს დროში შექმნას ქართული სტამბა სოხუმში.

ვალერიან ზუნგაია
საქართველოს უმაღლესი საკანონმდებლო მუშაკი, რუსეთფედერაციი მნიშვნელოვნობის ეროვნული ეკონომისტი.

რედაქციისაგან: ამ სახის წერილები რედაქციაში მრავლად შემოვიდა, მათგან ტიპიური შევარჩიეთ. იმედია, ყველა ის ინსტანცია, რომელსაც ხელეწიფება ამ პრობლემის მოგვარება ყურად იღებს ოხოვნას და ითავებს ამ მამელნშვილურ საქმეს.

„ჩვენ საქართველოს შვილები ვართ...“

16 თებერვალს საქართველოს ტელევიზიას ეწვია გორში მცხოვრები ოსი ინტელიგენციის წარმომადგენელთა ერთი ჯგუფი, მათი ინიციატივით საინფორმაციო პროგრამა „მომბეგმ“ მოუწოდა საქართველოს ოსი ინტელიგენტებს, რათა შეუერთდნენ გორელ ოსებს და იბრძოლონ მათთან ერთად ქართველი ხალხის სამართლიანი ინტერესების დასაცავად.

აღნიშნული საკითხი საგმოდ კონკრეტულად გადაეშუქა .17 თებერვალს პროგრამა „ეკსტენკმა“.

უახლოეს დღეებში ქალაქ გორში და გორის რაიონში მცხოვრები ოსი ინტელიგენციისა საქართველოს სხვადასხვა კუთხის ოსი ინტელიგენტებთან ერთად გაემგზავრება მოსკოვში, ცენტრალური ტელევიზიის შენობაში საპრეტესტო აქციის ჩასატარებლად.

აქციის ინიციატორი და სულისჩამდგმელი გახლავთ „საშობაო ბრძანებულების“ საწინააღმდეგო შიმშილობის აქციის ხელმძღვანელი ქალბატონი ეკატერინე ბოსიკოვა.

გორში მცხოვრები ოსი ინტელიგენციის წარმომადგენელები სიპრეტესტო წერილს უგზავნიან გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურ მდივანს პერეს დე-კუელიარს, პროგრამა „ვრემიას“, სსრკ პრეზიდენტს მიხეილ გორბაჩოვს, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარეს ბატონ ზვიად გამსახურდიას.

გაერთიანებულ ერების ორგანიზაციის გენერალურ მდივანს პერეს დე-კუელიარს

პროგრამა „ვრემიას“, სსრკ პრეზიდენტს მიხეილ გორბაჩოვს საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარეს ზვიად გამსახურდიას

18 თებერვალს „საინფორმაციო პროგრამა „ვრემიაში“, როგორც ყოველთვის, ვიხილეთ, ცალსამზმამლური გადაცემა საქართველოს შესახებ. საკადრო პრესა, რადიო და ტელევიზია, განსაკუთრებით ბოლო ორი წლის მანძილზე, ცრუ ინფორმაციებს აგრცელებს საქართველოში, კერძოდ, სამაჩაბლოში ეგრეთ წოდებულ „სამხრეთ ოსეთში“ შექმნილი დაძაბული ეკსტრემალური სიტუაციის ირგვლივ. მაგრამ პროგრამა „ვრემიაში“ პროფოკატორი რუსი გენერალის ცრუ ინფორმაციიან აღგვაშფოთა ყველასთან ერთად და განსაკუთრებით ქალაქ გორში და გორის რაიონში მცხოვრები კეთილი ნების ოსი ეროვნების ინტელიგენციის წარმომადგენლები.

ეფელკოროსელი ამპერიის ჯალათური სულის მსახურები, „ცდილვინდებურად სიბოროტით აღსავსენი შნამსა და გესლს ანთებენ ქართველი ერის მიმართ, იმ მრავალტანჯული ერის მიმართ, რომელიც თავისუფლებისაკენ მიმავალ ღვთიურ გზას შესდგომია. უფრო მეტად ალმაშფოთებელია, როცა პრეზიდენტი გორბაჩოვი უკანონო, არაკონსტიტუციური გადაწყვეტილებებით ქართველი ხალხის წინააღმდეგ ამხედრებს ოს ეკსტრემისტებს.

გორი და მეზობელი რაიონები აიკსო ცხინვალიდან ლტოლოcineeი ქართველებით. ოსი ეკსტრემისტები ეცინენ უკიდებენ ქართველთა სახლებს, თუმცა არც კეთილი ნების ოსებს. ინდოგენ და მათიც ვერაგულად ეხსრიდებიან.

„ვრემიაში“ ნაჩვენები სიუჟეტითი და ცრუ ინფორმაციით, თურმე ქართველები ხოცავენ ოსებს, წვავენ მათ სახლებს... პირიქით კი ხდება.

საქართველოში მცხოვრებმა ყველა სდდად მოაზროვნენე ოსმა იცის, რომ ოსი ეკსტრემისტებს საბჭოთა არმია ამარაგებს იარაღით და ამის ნაცვლად, რომ კბილებამდე შეიარაღებული ოსი ეკსტრემისტები გადაეცნო მსოფლიოს, ქართველ ხალხს ეიცნობა ცუდად.

ალან, ბენებით ქართველი დიდსულოვანი და მიმტევებელია, ყველა ჩაგრულის, დევნილისა და უფ-ა-წულის შემფარველია. ოსი ეროვნების დიპლომანები არასოდეს იჩაკრებოდნენ ქალაქ ელლში, არც არასოდეს გვკონია რაიმე ეაფაფოდ, საზიარო და შესაღლებელი.

თავილი მრავალსუფლოვანი არსებობის მანძილზე საქართველოში მსოლოდ ერთხელ ჩატარდა პეშმარიტებისა და დემოკრატიის საფეძველზე დაფაყარებული უზენაესი საბჭოს არჩევნები. ამ არჩევნებში ყველა კეთილი ნების ოსმა მიიღო მონაწილეობა. თითოეულ [illegible]ოაკანს დროულად და მართებულად მიეცა საუკეთესოდ რესპუბლიკის კონსტიტუციური უფლებამოსილებით „სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის“ გუქმება. მიუხედავად ამისა, პროგრამა „ვრემიაში“ ძირძველ ქართულ მიწა-წყალს — სამაჩაბლოს ისევ „იუეანია ოსეტიად“ ისხენიებენ, რაც გამაღიზიანებელად მოქმედებს როგორც ქართველებზე, ისევე ჩვენზეც. ამიტომ მოვთხოვთ: საკადრო პრესამ, რადიომ და ტელევიზიამ შეწყვიტოს ასეთი გამაღიზიანებელი გამოსვლები, ხოლო რაც შეეხება „სამხრეთ ოსეთს“ — საქართველოში ოსეთი არ არსებობს, აკ მხოლოდ ოსური დასახლებებია, საქართველო საქართველოა და ვეწოდოთ მას დღევანდელი სახელობის, გარდაქმნისა და დემოკრატიის პრინციპებიდან გამომდინარე — საქართველოს რესპუბლიკა და არა ოლქებად დანაწევრებული „საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა“.

კმარა, თითოეული ჩვენთაგანის მოთმინების ფიალა აიავსო. დე, იცოდეს მსოფლიოს საზოგადოებამ, ყველა მშვიდობისმოყვარე ადამიანმა, რომ პრეზიდენტი გორბაჩოვი „საერთაშორისო მშვიდობის განმტკიცების ლიდერი“ არის ჩვენი უბედურების, ჩვენი ცხოვრების გაუკუღმართების მოთავე.

დრო ყველა მოქმედებას დაერქვას თავისი სახელი, იცოდეს მსოფლიომ ვინ არის დამნაშავე. დამნაშავეა ყველა, ვინც სიფაქიზეთ ნაქცევი ქართველი და ოსი ერის ძმობა, ერთობა, მეგობრობა, ნათესაობა დაარღვია. თითოეულ მათგანს ღმერთი დასჯის.

ჩვენ, ოსი ინტელიგენციის წარმომადგენლები, პროტესტს ვუცხადებთ პროგრამა „ვრემიას“ ცრუ სიუჟეტებისა და ინფორმაციების გამო და მოვთხოვთ:

1. კომპეტენტური კომისიის შექმნას, რომელმაც გაეერთიანდეთ საერთაშორისო მასწავლებთან — ეურნალისტები, იურისტები, ჩვენი კაეშრის კომპეტენტური, სამართლიანი განწყობილების შემქმნელი ინტელიგენციის წარმომადგენლები.

2. კომისიამ ადგილზე ჩამოსულთან უნდა შეისწავლოს სამაჩაბლოში შექმნილი დაძაბული სიტუაციის მიზეზები და აუწყოს მსოფლიო საზოგადოებას სამის ძირითადი ახსნა.

3. მოვითხოვთ სამაჩაბლოდან, ე. წ. „სამხრეთ ოსეთიდან“ საბჭოთა არმიის გასვლას.

იმ ოსებმა, რომელთაც არ სურთ საქართველოს, ქართველი ხალხის დამოუკიდებლობა, ეზიარებენ იმპერიის დამპყრობლურ, უმარგალეთ მოქმედებებს, დროა დატოვონ საქართველოს მიწა-წყალი. ჩვენ საქართველოს შვილები ვართ, ქართულმა მიწამ გვშვა და ქართული მიწისთვის დავიბოლეცდით.

საქართველოს, ქართველი ხალხის ერთგული ოსი ეროვნების ინტელიგენციის წარმომადგენლები.

ყველას ერთნაირად გვემუქრება

ჩვენი დედულეთი სამჩაბლოა. ბავშვობა სოფელ ქურთაში გავეკეს გატარებული და ბოლი ის სოფლები, სადაც ახლა ოსი და ქართველი ხალხის მტრები დათარეშობენ, შშობლიური და ახლობელია ჩვენთვის.

ჩვენი ბაბა ვანო მაჩაბელთან მეგობრობდა და ჩვენი ოჯახები ერთად აშენებდნენ ხალის ბალებს.

ხალის ბალები ვინმემ არ წარმოიდგინოს ჩვეულებრივი ვაზლითა და ალბით დახუნძლული ზეხილი. ეს იყო უნიკალური ნარგავები, რომლებიც ვანო მაჩაბელს ხაფრანგეთიდან ჩამოაკვონდა.

ქურთაში მაშინ (ვგულისხმობთ 20-იან წლებს) 2-3 ოსური ოჯახი სახლობდა; ახე თითეზეზე ჩამოსათვლელი იყვნენ ისინი ახლომახლო სოფლებშიც.

გვახსოვს: ჭალის მხრიდან ამხეიდრებული ფაფაზანაი და ქამარხანჯლიანი ოსები რომ ჩამოვლიდნენ, ბავშვები უკან მივდევდით და ბავშვური სიანცეთ ვაბრაზებდით. ხალხიც ეუჭიებნი გამოიფენებოდა ხოლმე. ისინი კი თავმოწონედ ჩაიჯერიდებენენ და ამით მთავრდებოდა მათი გამოჩენა, ანალ რომ ვფიქრობთ, ალბათ ადგილებს ათვალიერებდნენ დასახლებლელად.

მტრული განწყობა ადგილობრივ ოსებსა და ქართველებს შორის არასოდეს ყოფილა. ვაზლოვნ, ხალეკლიანი ფლასწყალებზე გარეშენი ხოფლებიდან როგორ ამოდიოდნენ ოსებიდა და ქართველებიც ღვთისშშობლის ეკლესიაში. ერთი წესითა და რიგით ცხოვრებას კი ბევრი შეიტეანი ოჯახი გაჩენია და ახა რომელმეზეთვის გეთქვა, სხვა ხარ და ნუ ქართველობო.

20-იანი წლის ამბებმა ბიძაჩვენი დაეთო კაკაშვილიც შეიწირა. იგი რამდენიმე კაცთან ერთად სამაქალო შეამეზედოს ოსმა „ორჯონიკიძემ“ და სამაქალ ცაცხლი ნაუკიდეს.

ის უდიდესი ანტიკრისტეტი მიტლერიც კი მეოთხე თაობის სხვა ეროვნების ეკრმანიის ჩქალერს, სრულიუფლებიან მოკალაქედ აცხადებდა, ვინაიდან მიაჩნდა: ამ ლროის მონაკვეთში ადამიანში შეისახსლხორცება მიწიხა და გარეშოს კანონები და ადამიანი ეუოფნილება ხალეა ამ ადგილის დედაა, სადაც მის წინაპრებსა და მას უხდებოდა ცხოვრება.

ვინ არიან ის ავაზაკები, ვინც დღეს საქართველოს მიწა-წყალს ძმღვანელოება და მეთოდური მითითებანი ქართულ ენაზე იძეკვბოდეს.

ქართული სტამბა რომ იყოს, ეკნგრ სოხუმში გახსნილიყო გამომცემლობების „საქართველო“, „განათლების“, „ნაკადული“ და სხვათა ფილიალები.

„ლიტერატურულ საქართველო“-ში გამოქვეყნებული სტატიის ავტორი შ. თეოდორაძე სეკმს საკითხს: სოხუმში სასკანმა შენობის ააგებდან, ქართული სტამბის მოწყობისათვის შეიქმნას ფულადი ფონდი სახელწოდებით „ალმანახ „რიწას“ სტამბის ასაგები ფონდი“. ცხადია, ყველა ქართველი მოსალეაა ამ ინიციატივას.

გამოთქვა ასეთი აზრიც: შეიქმნას სპეციალური კოოპერაციია ქართული სტამბისათვის, ან საქართველოს სუტტრიპიკელ მეურნეობის ინსტიტუტთან არსებული ტიპოგრაფია გადაკეთდეს ნამდვილ სტამბად, აქ არის სტამბისათვის სპეციალ ფართობიც

მაგრამ, უფრო უკრანი იქნებოდა საქართველოს ბეჭდვითი სიტყვის სახელმწიფო კომიტეტმა გამოიჩინოს ინიციატივა, მზრუნველობა და უმოკლეს დროში შექმნას ქართული სტამბა სოხუმში.

ვალერიან ზუნგაია
საქართველოს უმაღლესი საკანონმდებლო მუშაკი, რუსეთფედერაციი მნიშვნელოვნობის ეროვნული ეკონომისტი.

რედაქციისაგან: ამ სახის წერილები რედაქციაში მრავლად შემოვიდა, მათგან ტიპიური შევარჩიეთ. იმედია, ყველა ის ინსტანცია, რომელსაც ხელეწიფება ამ პრობლემის მოგვარება ყურად იღებს ოხოვნას და ითავებს ამ მამელნშვილურ საქმეს.

სოხუმს სჭირდება ქართული სტამბა

ჩვენი საზოგადოება მოწონებით შეხვედა „ლიტერატურულ საქართველოს“-ს 1990 წლის 2 ნოემბრის ნომრაში გამოქვეყნებულ შოთა თევდორაძის სტატიას „ალმანახ „რიწას“ საკეთილო სტამბა“.

ეს წერილიც ამ სტატიაში დასმული საკითხს ეხსოფნა — „ალმანახ „რიწას“, და საერთოდ, საოჯეულ, აფხაზეთს, სპრიდეს ქართული სტამბა! ჩვენთვის ცნობილია, რომ სოხუმის სტამბა არაანაკეთი მიზეზით, წლობით აგვიანებს არა მარტო ალმანახ „რიწას“, საერთოდ ქართული წიგნების გამოცემას.

სოხუმის სტამბაში ამკამად ერთი ქართველი ასოთამწყობი მუშაობს. ამიტომ, აფხაზეთის საბჭოლმფოდ გამომცემლობა „ალაშარას“ გეგმაა გთვალისწინებული ქართული წიგნების გამოცემა (წლიური გეგმა 90 ნაბეჭდი ფორმა) წლების მანძილზე არ სრულდება. მეორე ენაზე (ქართული, რუსული, აფხაზური) იბეჭდება, თან დანადგარები იმდენად მოძველებული, რომ აკ წიგნის დაბეჭდვა მეტად ძნელი საქმეა.

სოხუმში ბევრი ქართველი მწერალი და მეცნიერმუშაკი მოღვაწეობს, მაგრამ მათ ძლიერ უკრთი ბსაბერული ნაწარმოებების თუ სამეცნიერო შრომების გამოცემა. ქალაქში სამი ქართული უმაღლესი სასწავლებელია. სასტუდენტოთვის სახელ-

ჩვენი საზოგადოება მოწონებით შეხვედა „ლიტერატურულ საქართველოს“-ს 1990 წლის 2 ნოემბრის ნომრაში გამოქვეყნებულ შოთა თევდორაძის სტატიას „ალმანახ „რიწას“ საკეთილო სტამბა“.

ეს წერილიც ამ სტატიაში დასმული საკითხს ეხსოფნა — „ალმანახ „რიწას“, და საერთოდ, საოჯეულ, აფხაზეთს, სპრიდეს ქართული სტამბა! ჩვენთვის ცნობილია, რომ სოხუმის სტამბა არაანაკეთი მიზეზით, წლობით აგვიანებს არა მარტო ალმანახ „რიწას“, საერთოდ ქართული წიგნების გამოცემას.

სოხუმის სტამბაში ამკამად ერთი ქართველი ასოთამწყობი მუშაობს. ამიტომ, აფხაზეთის საბჭოლმფოდ გამომცემლობა „ალაშარას“ გეგმაა გთვალისწინებული ქართული წიგნების გამოცემა (წლიური გეგმა 90 ნაბეჭდი ფორმა) წლების მანძილზე არ სრულდება. მეორე ენაზე (ქართული, რუსული, აფხაზური) იბეჭდება, თან

ამ ერთი წლის წინ იძულებული გავხდი ღია წერილით მიმეართა ლენინგრადელი თანამოკალმეთისთვის, რომელიც „თავის მეგობარ ქართველ მწერლებს" გულგრილობასა და უმოქმედობაში გკდებდა ბრალს და გულწრფელად უკვირდა, როგორ შეგვეძლო პირნი წყალზეაყოლილნი ეროვნული იმ უმზეოობებისათვის, რაც, მისი ღრმა რწმენით, ჩვენივე თანამემამულენი სხვადადგენ ჩვენს თვალწინ. მისი ზედეფერება, თავისთავად ცხადი, ქართველ მწერლებსაც ეთვალვალი და პირადად მე, მწერლებისადგარად, შეუცადე განმარტა მისთვის, რატომ ხდებოდა, თუკი მარილი ხდებოდა ზღვისა, ეს, რატომ ვდუმდით „მისი მეგობარი ქართველი მწერლები". მაგრამ „ცხელ ეულნო" დაწერილ წერილი, როგორც მოსალოდნელი იყო არ დაიბეჭდა და, ეულნოდ-ოდ ეს ალბათ, ამ ბრალდებულ ბრალ-ბრალ-ბრალ-

(დასასრული)

ლობიათი, მხოლოდ იმ შემთხვევაში ოქნება გამარილებული, თუკი ჩემი საკვლევის მოხერხი ამის შემდეგ უკეთესი გახდება. ეს კი ,,ნული წარმოსაფენელია". უფრო სწორედ, ძნელი დასაჯერებელია, რამდენადაც ცხოვრებისეული გამოცდილებით ფერი საწინააღმდეგო მოსალოდნელი. ჩემი ნაკვალევის მსგრესელი, ჩემს შერე, სხვას დაადგამს თვალს და ახალ ხეხილი, მორიგი მსხვერპლის ყოფნაარყოფნის საკითხი გახდება გადაწყვეტები. ბორიტების ხათვე არასწორია ინფორმაციაა და ახე თუ გაგრძელდება, ადვილი შესაძლებელია, მარილა ამმაგრის ბორიტებამ — ხაკარიველის არა მარტო ადმინისტრაციულ, არამედ ფიზიკურ არხეხობასაც დაეუბას კალთას ნაშაში. მაგრამ არავითარ შემთხვევაში არ უნდა მოხდეს ახეშეხსნილი სხვა ქვეყნის მსგავსად, ხაკარიველოვ განუუფიდეთ და ოფოლოდეთ ნაწილი კიკი-ბრიოლხა, ვინდაც კიკიბრიოლის არე იცოდეს მისი არხეხობის შესახებ, ანდა ეუინოკოლოდან გაეგოს ხმა ხახელი ფა, რაც კიდეე უფრო ხაეშეხარია, ხაკავშირო ზეიოზეელეთი, მასაც (კიკიბრიოლის) ემოლიდ მეფარი წარმოდგენ ჭკონლეს ქვეკანაზე, რიმელიც მიუხედავად ხიპაკარავიდ და ხიმარტოვეს (ამეთია მისი ხეფერი), ხმლითა და გუთნით, ხაკრეელითა და წიგნით იცავდა უოველთვის ადამიანურ ღირსებას, ეროოვნულ თვითშეეენახოს თუ რეალიფურ მრწამსს, რისთვისაც, ეოელი კიკიბრიოლის ხამარხეხეოდ, უხსაკუეეხად ისეეხოდა ფა ოხეეხა დღეხაც. ოუნდაც ამრეთ ამის გამო, კატეგორიოფოდ ვერ გავიზიარებ ზიგიერთი ჩემი კოლეგის მოენოდებას, ზეეროოვნული ,,ოიზეიეიდან" განეხაზოთ ჩემს თვალწინ მიმდინარე პროცესები. ვერ გავხიარებ, რადგან სწორედ ზეეროოვნული ოდეეხის გეოოოვეზელ ეროოვნულ ოეეეეხის ეროოვნის ჩემს ოხეეხე დაამეფოეს და გაროოოფეეხეთ ცხოეოეხაზე. ზეეროოვნული ოდეეხის ქაოგეეხა ნეეხთთ თუ უუნდოეეეეზ, ოზეეროოოლი ხეფილკეეოეეხის ხამხარეი და ინა თანამეფოოეეეეეეეზ, დეეოოკრატი, თავიზუოეფეხიანთან ზეგრძოოი ინტეოოფეეეეხის ხაკადრეხი პოზიეეეზ, რამდენადაც ინტელიგენეეია ეოოეეთთან ეოო და ეოოეეთთან ოქეეხა მაინეედამინე ეროოვნული ინტერეხეხის გამომბატეეთ დი დამეეეეეი. ახეეე ვერ დაეეეოოხეეეეზ ზოგიერთის გინეეხადეხა ამის თოოპაზე, თითქოს ხიბერხეა და ხავშოოხა ეროოვნეეა ანა გაიხმეეეხ. ბავშვმა შეიძლება მარილა ან ეეეოოდეს თავეეზ, წარმოიფეოოოს, მაგრამ დიუშეეეეოა ინტელიგენეეხა და ეეეეხალ ეროოვნული ინტერეხეხის ბალეეეეზ. ეს კი ,,ნული წარმოსაფენელია". უფრო სწორედ, ძნელი დასაჯერებელია, რამდენადაც ცხოეოეხისეული გამოცდილებით ფერი საწინააღმდეგო მოსალოდნელი. ჩემი ნაკვალევის მსგრესელი, ჩემს შერე, სხვას დაადგამს თვალს და ახალ ხეხილი, მორიგი მსხვერპლის ყოფნაარყოფნის საკითხი გახდება გადაწყეეეეეეეზ. ბორიტების ხათვე არასწორია ინფორმაციაა და ახე თუ გაგრძელდება, ადვილი შესაძლებელია, მარილა ამმაგრის ბორიტებამ — ხაკარიველის არა მარტო ადმინისტრაციულ, არამედ ფიზიკურ არხეხობასაც დაეუბას კალთას ნაშაში. მაგრამ არავითარ შემთხვეეეეში არ უნდა მოხდეს ახეშეხსნილი სხვა ქვეეეეს მსგავსად. ხაკარიველოვ განუუფიდეთ და ოფოლოდეთ ნაწილი კიკიბრიოლის, ვინდაც კიკიბრიოლის არე იცოდეს მისი არხეხობის შესახებ, ანდა ეუინოკოლოდან გაეგოს ხმა ხახელი ფა, რაც კიდეე უფრო ხაეშეხარია, ხაკავშირო ზეიოზეელეთი, მასაც (კიკიბრიოლის) ემოლიდ მეფარი წარმოდგენ ჭკონლეს ქვეეეეზე, რიმელიც მიუხედავად ხიპაკარავიდ და ხიმარტოვეს (ამეთია მისი ხეფერი), ხმლითა და გუთნით, ხაკრეელითა და წიგნით იცავდა უოველთვის ადამიანურ ღირსებას, ეროოვნულ თვითშეეენახოს თუ რეალიფურ მრწამსს, რისთვისაც, ეოელი კიკიბრიოლის ხამარხეხეოდ, ეოელი ეროოვნული ოდეეხის ეროოვნული ეოოიეეეეეეეზ ეროოვნული ეოოიეეეეეეეზ ეროოვნული ეოოიეეეეეეეზ

რანი ვყოფილვართ?

სამწუხაროდ, ზნირად მესმის ის პირთა გვარები, ვინც დაყავრეს პარტბილეთები და გიგიდნენ პარტიის რიგებიდან, მაგ შორის ბევრია ისეთიც, ვინც გუშინ ხელმძღვანელ სამუშაოებზე იყვნენ და მალალი ტრიბუნიდან ვეკაკინებდნენ პარტიის საქმისადმი ერთგულებას, ზოგჯერ სრულიად უდანაშაულო პარტიიდან გარიცხვითაც ვემუქრებოდნენ და ეს მაშინ, როცა თვითონ იყვნენ პარტიიდან გასარიცხი, ჩვენ ეს ვიცით, მაგრამ ფიქმდით, ეს არის ჩვენი დანაშაული, რასაც ვეწერფილად ვაღიარებ.

როგორც დღეს არკვევა ეს ვეებატონები თავის დროზე პარტიაში იმიტომ შესულან, რომ გამოიყენონ ბანერი თავიანთი ფარული მიზნებისათვის, ჩაეგდოთ ხელში ხელმძღვანელი თანამდებობები და სხვადასხვა მაქინაციებით ეყოლოთან ქვეყანა და ხალხი, გფუსეულებინათ საკუთარი ჯიბეები (სამწუხაროდ, ბევრმა კიდევაც შეიჩინა ეს).

ეს ყველაფერი ხდებოდა ხრუშჩოვის „მოლეგრუბის" დროიდან მოყოლებული დღემდე. დღეს კი ვეებატონები პარტიის ბილეთებს იმიტომ ჰყრიან, რომ ამით ასიგმოვნონ ახალ მთავრობას და როგორმე მოახერხონ დაკავებული თანამდებობებზე შენარჩუნება, ან ახალ, კიდევ უფრო ხელსაყრელ თანამდებობაზე მოწყობა, ასეთ ყოფილ ხელმძღვანელ კომუნისტებს (გვარებს დოუსახელებლად) შეიძლება ვუწოდოთ უპრინციპო, ოპორნო ადამიანები, სწორედ მათზეა ნათქვამი „ისე ჩემი ბანასეო, ხან ისე და ხან ასეო", მე მხედველობაში არა მყავს მათი შემფერე ინდივიდუალურები კოშუფლებები, რომლებმაც დაპკარეს პარტბილეთები.

პარტიაში ბალათ არავინ არ შეასულა. თუ კომუნისტი გახდი, უნდა მოკედე კომუნისტურად, თუ კომუნისტი ბარ ფხდი დარჩე ასეთად ბოლომდეც, ესაა კიკობა.

ჩემი ღრმა რწმენაა პარტბილეთების დამყარული კომუნისტები, რომელთაც ვმარეგნდ მიანნათი ოაკი, ძალზე საშიში ყოფილან და ეენიანის მომავალშიც. არა მგონია, რომ ისინი სთმედეთი გადადნენ ახალი მთავრობისათვისაც. მე ამ წერილის ავტორი პარტიის წევრი ვარ 1943 წლიდან, პარტიაში შევედი იქ და მაშინ, სადაც და როდესაც ჩვენი ქვეყნის ყოფნა-არყოფნის ბედი..

პარტიაში შევედი არა გამორჩენის მიზნით, არამედ იმისათვის, რომ უკეთ მებრძოლი იქ, სიტოთ მტრის წინააღმდეგ და უკეთ მეშრომა საშშნილოსა და ოჯახისათვის (ცხადია თუ კი მომიწევდა შინ დაბრუნება), უბედური არა ვყოფილვარ, გამარჯვებული დავბრუნდი შრომის ფრონტს და ერთი ავური მეკ შემატანია ქვეყნის ალმაყენლობის დიდ საქმეში. განეცხრებული არ ვყოფილვარ. მაგრამ მიინკ არ ვემდური პარტიასაც. ღირსეულად დამიფასეს შრომა ჯილდოებით და პერსონალურ პენსიაზე წარდგენით.

ვამაყობ იმით, რომ პატიოსნად მიმეშალა, ასევე ვფარქალებ მუშობას, სიკეთესა ბოლო წუთამდე პატიოსნად მინდა ვემსახურო ქვეყანას და ოჯახს, ისევე თავის დროზე პატიოსნად მოვკედეს როგორც კომუნისტი.

დღეს დემოკრატიის და ბრივალსპარტიულობის ... ეროვნულ უზნეობად მესახება პარტიიდან გასვლის შესახებ ზოგიერთის მოწოდება.

ქვეყნის მასშტაბით შექმნილ რთულ ეკონომიკურ და პოლიტიკურ ვითარებაში, საჭიროდ მიმაჩნია ერთიანობა და ურთიერთგაგება, ყველანი ერთად თავდადებული მუშაობა ერის გადასარჩენად, ჩვენი შვილების და შვილიშვილების მეგნიერებისათვის.

დარწმუნებული ვარ ამ საშვილიშვილო საქმეში ღმერთიც ჩვენთან იქნება, ოღონდ შვიდიმა ეყოს ამ ქვეყანაზე.

ბუბუნი პირველია,
პერსონალური პენსიონერი.

გაზეთი „ოკლესეთი", 7. II. 91.

„მწუხრმა განვლო"

ბატონო ბუბუტი!

მიმდინარე წლის 22 იანვარს გაზეთ „ოკლესეთში", ხკკ-ნან გამოსული თანაბაზე ჩემი განცხადების გამოქვეყნების შემდეგ ფაქსიმილიერად ოკლესნატი არ შემარჩენდა ახეთ „ოაფხიდური" განცხადების გაკეთებას, მაგრამ რატომღაც მეგონა, რომ ეს „ვინმე" ფუნქციონერების რიგებიდან იქნებოდა და მეც უბოდიშოდ გავეცემდი პასუხს, მაგრამ როგორც ბევრ ფუნქციონერებმა თავი შეიკავეთ და ეს ქრაგვთან კაცი არ შემრჩა ხელშიო!

რას ვიზამთ, მუიბდავად ამისა, რომ თქვენს მიმართ დიდი სიმპათიით ვარ განწყობილი და შეიძლება თქვენი წერილი მე არც მეხებოდეს, რადგან პარტიიდან გარიცხვით ვერასდროს ვერავინ დევიმუქრებოდა (არასდროს მეგონა ასე „მადალი" პოსტი), რამდენადაც „რანი ვყოფილვართ?!" უშუალოდ ჩემი განცხადების შემდეგ გამოქვეყნდა, თავს ვალდებულად ვრაცხ გაგცეთ პასუხი, რამეთუ — „ეშმარიტება დისკუსიის პირშია და არა სიმპათიისა".

? თებერვლის გაზეთ „ოკლესეთში" თქვენი წერილის სათაურად „რანი ვყოფილვართ?!" შეგირნეგია. ეს საკაცობრიო პრობლემა: „რანი ვიყავით, რანი ვართ და რანი ვიქნებით", კარგად მოგეხსენებათ, დიდ ლეონიაც ძალიერ აწუხებდა და ამ კითხვებს ამოწურვაი პასუხი მისმა ენციაც კი ვერ გასცა. ამიტომ, ბუნებრივია, არც მე მაქვს რაიმე პრეტენზია მისი გადაწყვეტის, მაგრამ ერთ რამეზე კი ნამდვილად მინდა გაგებულებრო: თუ რანი ვიყავით კომუნისტები და რანი არ უნდა ვიყეფენ. მაგ ახე:

— მე და შენ, ხომ თითქმის ოთხი წელი ერთად ვმუშაობდით და კარგად ვიცნობ ერთმანეთს, მე მეურნეობის ხელმძღვანელი ვიყავი, შენ კომპარი (პარტიული ხელმძღვანელი). ახე რომ, ძალაან თუ ვერ შემაყენე ხკკ, შენი ბრალეც ყოფილა ამაო, და რას მერჩი?

გაბოიეს ალბათ, სოფლის მეურნეობის სპეციალისტები, ჩვენი ჭკუით რომ ვერაფერს გადაწყვეტდნენ. აუცილებლად რაკომიდან ინტერიოუსს ან ფილოლოგს უნდა ებრძანებინა: რიდის დაგეყენო თეფვა და რიდის ჩაიგრეფა, ხან დაგვეფოს ხმინდი და ხან ლობიო, ხან დაგეფარო ცირტეი და ხან ტუნგი, რამენი დაგეეშმადებინა თვა ეი რამენი სილოი და ა. შ. იკამდეც კი, რომ აუცილებლად რაკომს უნდა ხელონიდა ხან ვიოთაენ ერთად ეხანიდეფიდი ხეალ.

— მერე მოდიოდა შეშოწმებანი: ცენტრალური კომტეტიდან, პარტიის რაკომიდან, კომკავშორის რაკომიდან, პროფკავშორის რაკომიდან, პარტიული კონტროლიდან, ხალხური ინსპექციიდან, ტრუბოდიდან, ალმაკომიდან, ფინანსიდან, ბუნების დაცვის კომიტეტიდან, სტანდარტების კომიტეტიდან, სანიტარული ინსპექციიდან, სახანძრო ინსპექციიდან, ხარისხის ინსპექციიდან, მეთოხლეობის ინსპექციიდან, ხელოვნური დათესლის ინსპექციიდან... ყანდაბიდან ეკანარნიდან. ეხლაც არ შეგიმ ხოლმის მეურნეობის ხაშმა-ოვანი ბალაზე არსებობდა თუ არ ინდოსნიდნენ?

— ისიც გახსოვს ალბათ, რა დღეს ვკაყრიდნენ სოფლიში ვინმეს რომ 300 ან 400 კვადრატული მეტრი ზედაპირ ბაკარშიგამო მიწა ჰკონდა. — პარტიიდან გარიცხვით და დაეკიოთ ვკეიპეკენიოდნენ, რადგან... ქართველი ვლეხს არც მიწა ეხელა ჰკონდა ნორმაზე მეტი, არც ძროხა, არც ღორი, არც ფრინველი და არც... ძალი. ხეორედ ახეთმა „კომუნისტურმა" ნორმებმა შეაჭედა ქართველი ეაცს ხოფელი და მიწა.

მიუხედავად ახეთ პირობებში მუშაობისა, ყველა ფარგმა „ნარმატებით" შეეხარულეთ მეცხრე ხეუოფლიის ეეკეზეი და მახსოვს როგორ ვიხარიდა ჩაიონის დიდების ნოგაზნი რომ შეიტანეს ახალ-ხენეკაის შეურნეობა.

— „დამიფასეს შრომა" — ეერ.

— მე კაცო, ეეს რომ პერსონალური დაგინაზნეს თვითონ, ათეერ ინაზე მეტ უმუშეეარეს უდიან „ლამბადი ინსპიროდაზმის" შემეეარე ამერიკელი, ინაოსრი თუ ეერმანელი კონკეერენი.

მახსოვს ძალიან კარგად, რამდენი დავიდარაბა დაეეარდა ამის დახმატკეცებლად ოფის მინაწერე რომ იყავი.

— თუ ოფში იყავი, ხაფმე დაეერილი როგორ არ ხარო? — ეეუბნებოდნენ. (ღმერთო! — რატომ „არ მოკედეო" — ამის დამადეკეს შეიძლება ადამიანსთვეს?)

ისიც კარგად მახსოვს, რამდენი იეკალე უმაღლესდამთავრეული ვაკაშვილისათვის უმნიშვნელი ხამახარი რომ ეეშოვნა.

ყოველივე ამის შემდეგ რამ დაგეერინა შე კაცო: „თუ კომუნისტი გახდი უნდა მოკედე კომუნისტურადო"?

— არ გინდა, ჩემი ბუბუტი, კომუნისტურად სიკედილი. სიკედილი მაინც ცუდია, ვინდ კომუნისტური იყოს და ვინდ ქრისტიანული. ღმერთმა ეაცოცხლოს ახ წელი და რიცა ფრო მოვა ინატრე ქართველად მოკედე, კაცურად, ჩვენებურად, ერთი ბოლი ქართული ღვინო რომ ეეეენინა დალეული ინე.

ანდა ახე რომ იჩემეს კომუნისტობას, ხაინტერესოა, კომუნისტის იდეალად რომელი ლიდერი მიგაჩნია? (ყველი პარტიის ხომ უნდა ჰკაედეს თავინი იდეალიო?)

ლენინი? — ის ხომ ეერმანეეელის აეეენეკე ყოფილა, მარილმადიდებელი ეკლესიის ღვთის მსახურთა მოლიანად გაეფეკინის ინიციატორე და ამეერის გამორჩეული ინტელიგენციის მომპაობიც. ალბათ იცი რა ეერილი მიუწერია ლენინს მ. გორკეთათვის 1919 ეერეს, აი ისიც: „ინტელიგენციას ბზილდ ეჩვენება, რომ ის ერის ტვინია, სინამდვილეში ინტელიგენცია ტვინი კი არა, ნაგავალია" (ფუი შეაყმ! ვერ ეარმოვიდენი რომ პარტიის შეეჩეკის ახეთი ლეკსიკონი ეეჩინდა).

ხტალინი? — არა, ქართველებმა რომ გამარჩეულად არ უნდა ვაგინო, საკუთარი ერის ზეიდი ამაში ბეიანზენი, რადგან ანა ეერმანელები ჰკინეენენ ჰიტლერს, არც ფრანგები ნაპოლეონს და არც ბერძენები კალიეულას, მაგრამ იდეალად ეკანინები ხაკუთარი ხამშობლოს მოლიანად გაფაფეხის მოსურნე ეკალთი?

ხრუშჩოვი? — „მინდვრის დედოფლის" მოგიფიდეკ ეს ტაკიმახსარა, ხომ მსოფლიო ცივილიზაციი კაცობრიობის შეურაცხმყოფელი და 1956 ეერეს დაღუპული ქართველი ახალგაზრდების ნისხლში ბანაკინი ეალითია!

ბრეჟნევი — ამერიკაზე რომ არაფერი ეოქვათ, ეს ეინნეკი-მედეეინი ჩკერდაკეეილი ფიტეკ ლა, ხომ უნგარეთის, ჩეხოსლოვაკიის და ავღანეთის ოფანაზეკი ადამიანთა ხოცვა-ეულტის მომწყობია!

იეკნეს ხაზვგარეკეთის ე. ნ. „კომუნისტურ ბანაკს" მიეგრეთოთ! კადარი?

ბონეკერი?

ეიეკკოი?

ჩაუშესკუ?

და ძმანი მათი?

ხომ დაიმკეკია ისტორიამ და ხომ ალიარა ხალხმა, რომ ყველი ეს დიდი „კომუნისტები" მხოლოდ პირეკვარდნილი დეკტატორები ყოფილანენ!

ვინდი ეკვარრა?

ეარიბაოოვ? — ჩაეკითხე ბუბუტი? — ეეკეკითხე „ხაკართველოს რეხუბლიკა", იქ ზეკით თეთრეზე ეწია: „ეკუთხეკოეკელი ადამიანებმაც კი ზეიგრძნეს, რომ ჭ. ეარიბაოვი თოლლის ბაბთის ქერქში გამოწყობილი ეალეთია!". ამას მე და შენ არ ეეეარი ბუბუტი, ამ ხტრაკონეკის ავტორი მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი და რეხუხუნალაში ცნობილი პიროვნეკია. ეხეკ რომ არ ოყოს, განა ჩვენე არ უნდა ვკაეუბეზდეს: თბილისში, ფერეანაში, ბაკოში, ვილნიუხში, რიგაში... დაეკონი ნისხლი?

ისიც ხომ ამ ბოლო ხანს გაგიკეთ, ბუბუტი, რომ ეეხეკიის უზარმაზარ ამერიკის, სადაც ხაკართველოც შედიოდა, ოთხმოცი ეწლის განმავლობაში (1826-დან — 1906 ეწლამდე) ხეკეფილით დახაკეს 180 კაცი, ბაკარა ხაბეოოა ხაკართველოში კი 19 ეწლის განმავლობაში (1971-დან — 1990 ეწლამდე) 195 კაკი!! ეს უკვე ეხნალეფილი ქართველი კომუნისტების დიდი „დახსახერხაა"!

ყოველივეკ ამის გაგების შემდეგ, შენ მაინც შეგიძლია დაეჩერო: „თუ კომუნისტი ხარ, ნუნდ დარჩე ამეთად ხომ ბოლომდეკ. ეხაა კაცობანი". მეტიმეტია, ბუბუტი, რომელ კაცობაზე ეელაპარაკეკნი, ადგილნი, კომუნისტურნე? არა, თუ ძმა ხარ „კომუნისტური" ნუოეკ კაცობა ენდა და ნუოეკ უკაცობა. ახეთ პარტიას თვალოკეკდაცეკი ბოუნდება ბმლოდ. ეს იქნება კაცობა. ჟკეეე, ბაკონ თაბაზ ნოეზეკიძის ერთი ლაბაზი მხაკეკრული ეპოეტი ეთქო მინდა მოგმართო:

— ბაოლეკიე, ბუბუტი ბიძაა, ლეკონი... (ბოდეზმა) ხენაკენი ვარო! დიახ, ხენაკენი და არა „ეხ, მიბა ცხაკაიანი", როგორი ნარნეკიაც დიდხანს „ამშეეენებდა" რკინიგზის ხადგურს და თუ ჭალაკს. ისეე თავისი ლაბაზი ხახელი დაუბარუნდა, ეს უთუოდ ეროვნული მოძრაობის დამსახურებაა და არა კომუნისტებისა.

წერილის ბოლოს ღმერთს ახსენებ, ბუბუტი, ეს მოგწონს, რომ მოლად თავგადადებული კომუნისტი არ ყოფილხარ, თორემ რიდის ეეო კომუნისტებს ღმერთი, რომ ხკაბდა. ლენინი არ ოყო, ხარშმენეიას „ადამიანთა ოსეეები" რომ უწოდა?

ეს ახლა, ბუბუტი, ზოგიერთი პარტიული ფუნქციონერი ხამხაბეკრ რომ ინათეკეს ოკახანად პრიეეიკეგირებული უპატარეეეს მიერ, თორემ წინათ რომელ კომუნისტს უნდოდა ნათლია და ნათლეეეა?

მახსოვს ერთ-ერთი რაკომის მდივანი, იდეოლოგიას რომ ხელმძღვანელობდა რაიონში, ეოველი შობისა და ალდგომის წინ დაგვიბარებდა რაკომში ხახვეკეელეკეს ხელმძღვანელებს და ცხრა კიბ ტკეკეს გვაძრობდა: „ეკკეკნი მოსწავლეები ოურმე ეკლესიაში ლოცულობენ და ეკკეკნ, დოოლაპეკი, ანავთარ ლინინძიეეს ან ლენინლობთ. ამ დღესასწაულზე მაინც შეიწუხეთ თავი, რომ არცერთი მოსწავლეკ არ ეანაზთ ეკლესიაშიო".

გეხსნის, ბუბუტი! ნახავ ხხვა ეინეეს ამ დენიაზე გარდა კომუნისტისა, რომ ახალგაზრდობის: ლიცეა-ეკურთეეეკ, ლეთინმოსაბაა, ხაცეოს რწმენა და თავისუფლების ეეურეკეთი მოეეხლოს? — არა მგონია!

ვიდეკენი ხახწავლებლის დირეკტორები ქრისტიანეეულ დღესასწაულებზე ეკლესიაში და ეკმორეგიმდეთ, რომ ვინმე ახალგაზრდა ხალოცავდ ან მოხეულიო.

მე, არც ეიდან ჩამოფრენილი ანგელოზის პრეტენზია მაკეს და არც ეეეოდეკი მარილმადიდებლისა, მაგრამ ჩემს მოსწავლეს, რომელსაც ეკლესიაში დაეინახავ და მერე დღეს ხუთთაეს ეუნერადი — ხამაინის ნაცვლად.

ხორშელმა ახალგაზრდებმა ორი ეწლის წინათ პირველებმა რომ დაეწეკეს ბანდაკეეი, ბოოაკ მიეეხალეს ბუბუტი. ოუმეკი ამაზეკე კი მაგრამ გამომცხადეკ მაინ რაკომში: „ხადაკ ეუნდათ ხელმძღვანელეი, ეე ეუნეეეს ბანდაკეეი".

— რა ეაკაშ, ეოდეკ-მაგალი ერთმანეთისაგან ერთის ძნელი ვახამთანი ცნებებია!

შენ, რომ ეწერ: „ეუნერიამად მეხახეს პარტიიდან ბანდეკის ეაბეხეკ ზოგიერთის მოეოდეკთ", მე პირიკეთ მეიმანნია და რა ეკნა ეეელ? ეერ ხარცხეკეენეკამ, ჩვენი ხამშობლის დამპყრობ და დაჩქეეკ პარტიაში დარჩენა არაა უნნეოხ? ამაზ რომ ეწერ, არა ეკრცხეკია, ბუბუტი?

ახე კი, მაგრამ რომ მარილეკეკ „ღალატის ხუნი ტრიალეკ" და კომუნისტური ბეკუნეკა „კარეეკ არიგეკრნ მოსაწკეკეს, ეეეკეკ ეეეკეკ ეეეკეკ ...ეაკაზ დარჩენეეეკ. „ოკანინ ხერკოთანა" კომუნისტები კიდეკე ბეერია ხაკართველოში დარჩენილი და მათკან კარეკ არაფერეკ უნდა მოეეკოდეკ. შენ ამდაზეკი ბეეკარეკ და მეც შეგახსენებ: „არ გათეერდების ეკონანი, რაც უნდა ხეეონ ქვეშეონ".

ერთ კი ეკ ეხერეკეკ ეკვერდეეკ ეკვერ

მიკვირს

ნუთუ ხაქმე იხე ეაგვევიდა, რომ მტერი და მოუკარე ვეღარ გაგვირჩევა და ერთეულ ერთნაირ ენით ველაპარაკენით? ან შეიდან გამოიეეს ახეთი განარჩევნობა?

მწერალი გურამ ფანჯიკიძე თავის წერილს „წინადგილელთა და ანალელნი შინი როფია“ („ლიტერატურული ხაკარიველი“ №50, 14.12. 90 წ.) ახე იწყებს: „ბისაალმეეელია, რომ პროფესორი ტარიელ კვანტელაშვილი სოციალისტური რეალიზმიდან ახე ხწრაფად გადაეხარო პერეხტროიკის აქტუალურ პუბლიკაციებკენ“. ძნელი მისახვედრი არ არის ამ „სოციალისტური რეალიზმი“ და მიზნითაც ეროს ნახსენები, რა ინტონაციასაც შეიცავს. ძვირფას გურამს უნდა შეეგინონო ორი რამ: რიცა კაცს სოციალისტურ რეალიზმზე დაწერილ ერთთასამაგან ბრიშურას ეამოსიაბეს და დაკვიეუდეს, რომ ინეავე ავტორს ბიელეკიდან ალრე 8.ეფერეოთ აღმდგარ ბიხეილ ეაკანაშვილზე 30 თამამანი ეიგენ ეაკეს გამოკეეეთი თეკალსაჩინის ბეკოკაცეა დიდ ოიხკოან ერთ ეაკეა ეაკაოეეეთი ოეკალსაჩინის ბეკოკაცეა დიდ ოიხკოან ოეო დაკაეზოიეეეთი, იადგან 8. ეკეკაბეეეთ ეაკეა ეკეკ ეეეკ ოხეკ ეაკეკ ეოიკეეეთი ოიეეკ ნეკ ბეკეკ ეეეკ ეეეკ ეე

ცუდი როგორ არის, ბატონო ტარიელ, განა მე თქვენი მისასალმებელი მიზანი დავიწიწე?! ცუდი სხვა რამ გამდალი, რაც ჩემს წინა წერილში ნათლად მოგახსენეთ და ახლაც ვიმეორებ: ვერავითარ შემთხვევაში ვერ მივიხლეშით თქვენს არავუმეტესებს, ეთოლებულ მხეკლოსას. იმედი და ენთუზიაზმი, იცოცხლეთ, კარგი. ოღონდ კარგია მაშინ, როცა იგი რეალისტს უმყარება, დიახ, როცა იგი ანალიზსა და განსჯას ეშურება. კაცს თავის შესაძლებლობებზე კაცნი წარმოდგენენი კი არ უნდა შეეფერებოდეს, ჯადოსნური კვერთხის იმედი კი არ უნდა ჰაუწერგოთ, ხაქმის ნამდვილი ხურთო უნდა ფავუხაოთ, ხიძნელეები უნდა დანაბოთ და ამ ხიძნელეთა გადაკრის გზები უნდა მივუთითოთ.

აკ არ ვაპრეკ, კვლავ ვამტკიცებ ინ, რაც უკვე დავამტკიცე ჩემს იმ წერილში, რომელშეაც ახე გაანწუენა ბატონი ტარიელი. მაშინ ხომ იძულებული გავხდეხ, მოლიანად გადმოვბეგვლთ ჩემი ხტატია (დაინტერესებულ მკითხველს, შეუძლია ინალის „ლიტერატურული ხაქარფველის“ ბახელი წლის 14 დეკემბრის ნომერი). აკ ხმალად შეეცდებეს ფამიდინი ის ბატონ-ბატონი ეშმკოხანი, რომლითაც ბატონი მეცნიერი ფონს ბახელას ცდილობს.

„ახიე ხომ არ შეიძლება ვამტკიცოთ, რომ კუეკიდან მოელი ხმოფლიო ბმოლოდ“ (ხაზი ჯაკე და ყველგან ჩემია. ვ. ფ.) ამიტომ ვამოეხარჩლა, რომ ბინა ნათობით დაინტერესებულთა ამერიკაც, იაპონიაც, გერმანიაც, ხფორანეთიც და ხხვებიც, რომ გაერთიანებულთა ერების ორგანეზაციამ კუეიტის ხახარეგლოდ რეზოლუციები ბმოლოდ ამის ეამი მიიღო?“

ბატონო ტარიელ! ეეკადრებით ახეთი ეშმაკობა? ეეკადრებით მკითხველის ახე დახმეკვა? ...ან, რას ეწერ ხე: „ხაპარფლიანობა მოითხოვს ალნაშნის, რომ ბოფლიოი ბეოარტიული ხაზოგადოებრიობა ყოველთვის ეწინააღმდეგებოდა ბმკავს ეაპეიპის, ეამოთქვამდა ბმკაიეეს პრობლეხს და ილეეაზე კიდეე ხათანაოო ზოგებს.

კუეიტინ შემთხვევაში კი გაერთიანება ოარ მოგენტი; პირველი: ხმოფლიოს ალფფოთეეა ეკონეეკეპარ ორგანეზეა ხპარეს ბოკალეფული ეპრანსეიის ბმართ და ბეორე: ეროკის ბიერ კუეიტის დაკარხა, როგორც ზემოთ ეთქეთ, არის ეკრეხია ბმოფლიო ეკონომიკური ხამეკარის ბმართ“.

ხედავთ, რა ბიწერია, ძვირფასო ბკითხველო? ტარიელ კვანტელაშვილმა პირველი დებუტება ხაერთოდ გამოტოვა და ხრალი დამდო, თითქოს ჩემს „ბკაკეეეხთან ბმოლოდ“ ხვთხოს ბკანი ატუდა ინ. თანაც ამ „ბმოდოდ“-ს იგი ორჯერ იმეორებს, ალბათ, ბეტი ბოთბეკლილის ბოსახედნაკ!

ახე კი, ბინდა ბეკეახენთ ბატონ ტარიელს, რომ გაერთიანებულთა ერებმა და ბმოფლიომ ნაკლეკი პრობეტები რიდი გამოთკვეკ ავდაწეთის აგრეხიის ბმართ, ბაკრამ ვერ ბპოდეს ხაიმრაჯ გაერთიანებულეკენენ ავდაწეთის გახანთაოხაოხეკ უფლებლად.

ბატონ მეცნიერის მეორე პატარა ეშმაკობა და ხაკეთხანდი ეოტა გულუბრყვილო მიდგომა რომ დავამტკიცო, კიდეკ ერი ცოტაა! მოეიტანს: „ხაკითხი ახეე შეიძლება დაიხვას: ფმერიმნა ნუ ენაა, მაგრამ ეროკეა კუეიტს ხაუდის ინიბეკიე ზედ რომ მიაკოლის და ნავთობის უდიდეკი მარაგი ხელში რომ ჩიგიდეს, განა ხადამ ბუსეინი ამ ნაპპოოოს ოპპიოოო ფაოოპ ბა ხხპაი ერაპპ ბეიპეიდოს? რა განხსვავეკა, ბაკალთაკ, ინაინინთაოვის, კუეკიდკან შეიეეს მთოვის ხანაკეკეკ ნავთობს თუ ეროკიხკან?“

ეკ, ეკ ეკ ეკ ეკ!

ინაინინთაოვის ხულერთია რომ იკოს, კუეკიდანკან შეიეეს ნავთობს თუ ეროკიხკან, ეკიდეკ ი მილიარდ დოლარს ეროკის ხაწინაააღმდეკო ომის ხაწარჩოკეკ!?აან განა მე ხაგმე ეწერ, ხადამ ბუსეინი ოფთონ დაღეკან-მეოკი ნავთობს?!

აი, მე რას ვამბობდი: „ხაბარფლიანად წერენ, რომ ეროპის აბრანია კუეპეიბის ბემპრო არის აბრანია ბმოფლიო ეკონომიკური ხპეკაკრის ბეიპაკ.

დღეხაკეთ ნათელია, თუ ეროკს შერჩა კუეკიდის გადაკლაკვა, შემდეგ ჯერ ნავთობს არაბეთე აბრდგება და ეროკის ხელში აღმოჩნდება ნავთობის ნავთობის ბმოფლიო ბაზარი ეკ ეკ, მოელი ალეეეტის ეკონომიკური პუტკი. კიდეკ შეგახხენებთ, რომ ხპარხეთის ეუროს წილად მოდის ნავთობის ბმოფლიო მარაკის 66 პროცენტი. „და თუ იგი ბეკეხი ჩაუკარეა ხადამ ბუსეინს, — წერს „ვაშინგტონ პოსტი“, — იგი მოლიანად არეგულირებს ნავთობის მოპოვებისა და გასაკეთის ხაქმეს და ხელს ვერაკინ შეუშლის ნავთობ გაეკალის ყველა სხვა ხახეობის პროდუქციაზე. ამ შორის ბტომეკი ეარაკლეეიც“.

ბატონო ტარიელ, ჩემი რომ არ ეკერეთ, კარგა ხანია მიეხდინ. ტეკუობა, არც „ვაშინგტონ პოსტის“ ეკერეთ. მაგრამ ამეიმდა ბმოფლიო ბმოფლიო. ხომ მაინც უნდა დაკარწმუნოთ, რა მიზეზი ჩქონია ეროკს და რის შეიეენაა ხარკეკი ეკი ფულს! ინარეკლ 1983 წელს ხომ ეროკის ბაზრეკი კლეკეის ცეტრი არ დიებმია და მიწასთან არ გიეხრეკინა, დღეს ხადამ ბუსეინს ბირთფელი ეარაკიე ექნებინდა. ახლაკ ბეკრი არაეერი უკლა, რომ ბოეხრკი ატოფრი ბიმბის შეკმნა, ფფიკრობ, ბატონ ტარიელს ახეე კარგად მოეხენებეა, რაკდენ ეიმიური ინაკიდი აკარმოვა და დაკაროვა ხადამ ბუსეინს ხაბკოთა კაკშრის, ხფორანეთის, ეგიპტანინის და ხხვათა დაბრაკენთ. ხრულიად აკეკილი შეხაძლებელია, რომ ბუსეინმა გამოეეენოს ქიპეკი და და ბაკტერიოლოგიური იარაღი. მაგ. უკეე ჩაიგინა ბარხაროხუოფი დაბაზეკი, მილოინინთან ხარელი ნავთობი ჩაუშვა ხპარხეთის ეუროზე, რაკ ეკოლოგიურ კანადეურად ეხეთ უკეიდან ეჭაკრიხან და არაბარტო იქეკრეხან, ბუსეინმა, მოეწოდა მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებზე მეზოგრეს არაბეს, ტერორისტეკი ომი გამოიეცადინ ყველას, ვინც კი ეროკის ხაწინააღმდეგო ბრძოლ ბარეეეეთ.

გავიხსენოთ პრეზიდენტ ბუშის სიტყვები, თავის დროზე მიტყლრის აღნეეეეს რომ ეურაოდეეეა არ მიაქეკინ, იმიტომეე ჩავარდა მსოფლიო მაშინ იმ დღეეი. ჩვენ თუ ხადამ ბუსეინს ლაკამი არ ამოვდეთ, ხვალ, როცა იგი ხპარხეთის ეურის ნავთობს ხელში ჩაიგდებს და ოერიმბინოოთად აარაკს შექმნის, ალეანეკი კიბატრიოფის წინაშე აღმოჩნდებით.

ხედავთ, ბატონო ტარიელ, ბუშისა და მსოფლიოს თითქმის ყველა ქვეყნის აღშფოთება მარტო გაერის ენდაფთან კი არა, ხეკ უფრო ხერიოზული მიზეზებით ეოფილა განპირობებული.

„განა ხადამ ბუსეინი ამ ნავთობს თვითონ ფდგინდა და არავის მისეიდინ? რა განხსვავეკა, მაგალითად, ინაინინთაოვის, კუეკიდკან ხეიძენ მთოვის ხასეიკეკლელი ნავთობს თუ ეროკიხკან?“ — ირონიულად ბაკეხენ ბატონ ტარიელი. მე კი კვლავ მოკრძალებით მინდა შეეგნინო პატივცემულ მეეიერს: თვითონ ნამდვილად არ ფდგეს ნავთობს, მაგრამ რა დღეში ჩაეეეეს მან მსოფლიო დღეს ფდ, კიდეკ ამბობდნინარე, რა დღეში ჩაეეეეეეეს მოელს ალეანეკს ოგი ხვალ, მთლიანად რომ ჩიგდეო ხელში ხპარხთის უხის ნავთობ!

მარტო ამ ციტატის განხილვეს შეშფეკ შეიძლებოდა ყოველგვარი კოეეეტარის კარეეე შეეეეეკვანა კამათი, მაგრამ რაკი ბახუნი დავწერე, ხარეკ ერთი-ორი მაგალითის განხილვეკი კიდეკე შეკეწეეეს ჩეოიხეკელ.

ამჯერად უკეე აკრძალულ ხერხებით კამათე მინდა ეეე ანნო ბატივცემულ პროფეხორს.— იგი წერს: „ჩემს წერილში „ვინ გვაშინეეხს?“ მიზნად არ ეიხახეკი ბმოფლიოში ნავთობის ოდენობის და ხხვადახხვა ხახელმწიფოს მიერ მისი მოხმარების დონის დადგენის, ამიტომ არც ხათანადო ეიფრეეი და პროეეეეტები მომიტანია... დიდ ხიძნელეს არ წარმოადგენს ხაენბარო ლიტერატურაზე ჩაბეეეა და იქიდან ეიფრეეის და პროეეეტების ამოკრეა. ამით თავის მოწონება უფრიხულია“.

ბატონო პროფეხორო, ახა რა უნდა გიპასუხოთ ამ ღიმილისმოგვრელ ბრალდებაზე? ეტეოს, ხაესნიბარო ლიტერატურიდან მახალებსა და ეიფრეეის ამოკრეეა თქვენი მეენიერული მეთოდია და ჯგინნიკი, სხვებიც ამე ბუშიეეენ, ქალაკაე მოკრძალებით მოგახსენებთ, არახდროს არ ვწერ ისეთ ხაკითხეკ, რომელიც არ ვიეი, ან ზერეელად მაქვს შეხნეკალული. ეე პროფეხორი შეტალურგეა ეახლავარ, რომელიც ძალეკ მონათვხავე დარეკი ხამოო ხაქმისა და კერძოდ, მენავთობეობისა. გარდა ამისა, მე ხამეოდი ვარ კუეკიეეეი, ეროკეი, ინოოდანაკი, ლიბანეი (ოოკეკ), ხირიაი, გაერთიანებეეეი ხაეეიბრატეო, ბრაოკეეი (ოოკეკ), ოოეოკეეი, ეგეკიპეეი, ირანეეი. ხაკმოდ კარგად ვიცნობ ეეეეეეე

მოწყალენო ხელმწიფენანი ამ ბოლო ხანს, ისეთი ამბების მოსმენილი შეეკვნენი, ეწინა ამბავი რომ ვერ ვკადაგლნენთ: ხან ერთი პარტია ვარსეკი, ხან მეორე პაკეტს ვიწუოთ. ხარპრეტენი მიტნაგებსა ინოცალო ოკვნის ალარუ. პრესნი — ოფიციალურნიე კი — ვაფოოეს „ოუკ-ის ალენი", არცთუ კარგი რიგის ალნანშნაგ ინმარეს, ამეარსა, ხაძარკვალი ეიტოარტმანეში, ოუმეი, ეფერ არ ეა ფიდეწეოეალი, ალანიეი ეაფარეეე

ნინო დარბაისელს უს წერილი არაორდინალური ლიტერატურული ფაქტი გახლავთ; ყოველ შემთხვევაში, ძალზე იშვიათია, პოეტი საკუთარი ნაწარმოების ანალიზს იძლეოდეს.

ორიგინალურის წარეკვალი თვისებაა — რაც უფრო უტაუარია, მით უფრო მეტი კამათისა და აზრთა სხვადასხვაობის მიზეზი ხდება.

მკითხველი ალბათ ბრძანებს:

— ნუთუ შესაძლებელია იმის ერთმნიშვნელოვანი კომენტარი, რაც პოეტური ტრანსის გზითაა მიღებული?

— ნუთუ შეიძლება პოეტური ენობამიხდილობის, ანუ ღვთაებრივი სიშმაგისა და გონების შეთავსება?

— ნუთუ ლექსის სრულყოფილი ალგმა შეუძლებელი „ავტორის დაუბამრეზლად?

ცხადია, კიდევ მრავალი კითხვა წამოიკვრება ამ წერილის წაკითხვისას.

ჩვენის მხრივ კი გვინდა მკითხველი ერთ რამეზეც დავფიქრთ: პოეტის ეს „ავტორეტტენოგრამა" — კომენტარიკე პოეტური ინსპირაციის ნაყოფი ხომ არ არის?

კრიტიკის ბანაფშელება

ჩემი სიყვარულის პწკარედი

ერთი ლექსის ანალიზი

ნინო დარბაისელი

საკუთარი ნაწარმოების ანალიზზე წარდგენა მკითხველის წინაშე რაღაცით ძალიან ბგაგს იმის, რომ ვინმეს საკვარელი ადამიანის სურათის ნაცვლად რენტგენოგრამა უჩვენო. და მაინც, ამგვარი სურვილი განაპირობა გარემოებამ, რომ ძნელია წარმოდგენო არა მარტო პოეტი, არამედ საერთოდ. ხელოვანი, რომელსაც არ რჩებოდეს ერთგვარი დაუმაყოფილებლობის გრძნობა, როცა ეცნობა საკუთარი შემოქმედების შესახებ გამოთქმულ თუნდაც დადებით შეხედულებებს.

ამ სტრიქონების ავტორსაც, თუმცა თავი კრიტიკულს ნებიერად მიანჩია, არ ტოვებს ეს გრძნობა. მას ხშირად უფიქრია, რომ უმჯობესია ლექსის გამოქვეყნება კომენტარებთან ან დაწერა მკითხველ წერილებისა, სადაც ახსნილი იქნება ბევრი ისეთი რამ, რაზე ხშირადაა ლაპარაკი ამოცანასაც ისახავს.

ქართულ პოეზიაში ამგვარი ტრადიცია თითქმის არ არსებობს, მსოფლიო პოეზიიდან კი დანტეს „ახალი ცხოვრებისა" და ედგარ პოს „პოეტიკური პრინციპების" გახსენებაც საკმარისია.

ცხადია, ლექსი, რომელის ანალიზსაც ახლა გთავაზობთ, "ხავანგებოდ ამ მიზნისთვის არ შემქმნია.

ჩემი სიყვარულის პწკარედი

დამშვიდდიმდა (დადგა
შემოდგომა).
რა ლამაზი ხარ (შენ),
ეისაკ (ახლა) ჩემი სიყვარულის
ცოლი (მეუღლე) ყმეინ!
როგორ მოდიხარ ხალაზი
(ადამიანებში) —
— ამაყი და ოდნავ
თავდაბარილი,
როგორც ვარდი (უკვე)
მოწყვეტილი!

მოდი, დავიწყოთ ეს ჩანაები,
სადმე ჩამოსხდეთ,
და მიამბე,
როგორ არის (ის),
ვინც მე და შენ შეგვაერთა
(დაგვაკავშირა)...

ვით ღელვა ნავებს,
ისეც ბიმოოოს ფეხსაცმელებს
შინშემოსულიო?
ისეც უყვარს უშაქრო ჩაი?
ისეც ბრაზდება, ბიბილოზზე
თუ ეხებიან (შეეხები)?
არ მიგონებს? (არ ვიგონდები?)

მერე წავიდეთ ჩვენ-ჩვენი
გზით (მიმართულებით),
ეიარით ასე,
ვიდრე ვველანი
საბოლოოოდ

*- ამ სახის პირველწყაროა რომაელი პოეტის ვ. კატულუსის ლექსი: „ო, კატულუს, ბაბანურელო, დაანებე ჭეშეხვის თავი":
...მიამაუზე, საავარელო, ამა
ქეყანად რა მოგელის,
ნეტავ ახლა ვინ ვიკეკერის,
შეეკიფერო ქალთა შორის.
ვინ გიგიგებს ნეტა ჩემებრ, ან
სიყვარულს ვინ ვიზოდებს,
ნუთუ ვინმეს ეაილრსებ, ნუთუ
ვინმეს ეაკენ ტუჩებს,
შენ კი, შენ კი, ო, კატულუს,
შეუკალი უნდა დარჩე!
(ლექსი გადმოვეკერთულ ს. შერეინსკისეული რუსული თარგმანიდან).

იქ (?) შეეყოლებიდ
(შეეკერდებიდ, ერთნი
გეგზდებიდ).

ლექსის **ფაბულა** ასეთია: ლირიკული პერსონაჟი — ქალი დაშორდა შეუკვარებულს, რომელთანაც, როგორც ჩანს („ისეც ბრაზდება, ბიბილოზზე თუ ეხებიან (შეეხები)? ინტიმური ურთიერთობა ჰქონდა.* შემოდგომის ერთ დღეს ქუჩაში მიამავლა თვალი მოიკრა მის მეუღლეს. ამ შემთხვევამ გაახსენა განგლილი სასოკვარული ურთიერთობა, ამ ურთიერთობამ კი — სიკვდილი, სიცოცხლე, რომელზეც საკმაოდ ბუნდოვანი წარმოდგენა აქვს. სჯერა მხოლოდ, რომ „ბოლოდ შეეყარნეს მიწაზეო" ისინი, ვინც ამ ცხოვრებაში ერთად არიან და ისინიც, ვინც ჯერ აღარსაოდეს იქნებიან ერთად. სავეკო ცხოვრებაში ამგვარი „შემყარელი" არის გრძნობა-ეროსი ადამიანისა, იქ — ქალის ყოფილი შეყვარებულისა.

ერთობის, თანადგომის, ერთგვარი კეთილგანწყობის მოგება ნატუტაციის გამო მარად ქცეულ ადამიანებს შორის გამოხატულია ქართულ ხალხურ პოეზიაში („ოჯნების ვეფხვის დედაი ჩემზე ეწარედი სტარიხა"). ლიტერატურული პოეზიიდან გავიხსენოთ პ. იაშვილის „ელეენე დარიანი ნერს უბრალოდ და ამეუფალ":

ალბათ მოკვეკა მას
საკარებელი
ჩემზე უბედურ ჩემი მეტოქის...

თანამედროვე ქართული ეროტიკული პოეზიის ძირები ხსრიდან ამ პოეტს უკავშირდება. ხაანალიზო ლექსის ბმრიც ე. დარიანის სულიერი შთამბეჭდავია.

ნაწარმოების ფაბულა და **ნიუანსები** ერთმანეთს არ უმთხვევა. ამბავი იწყება ქრონოლოგიური შეალედიდან — „ახლადან", გადადის წარსულში, ხოლო წარსულიდან — მომავალში.

ლექსის **სამპარაბა**: „ჩემი სიკვარულის პწკარედი", ორი ანაკეტი ივულისხმება. პირველი მიმართება შინაარსს. მოცეკეულია ცდა იმ თოქმის ბანალურობამდე მისული აზრის მხატვრული გადმოცემისა, რომ ის, რაც ჩვენს შინაკან სინამდვილეში (არ გვინდა, ვამოვიყენოთ სიტყვა — სული) არის **ნამდვილი**, სიტყვიერ „ენაზე" გადმოანთხის ჰქ�ითარგმანად, უფრო ზუსტად — აწკარედად, რომელიც ვერც ემოციურად, ვერც აზრობრივად ვერ დაეტოლება დედანს, უბრალოდ, ვგიქმნის საერთო შთაბეჭდილებას ამაზე — „ნამდვილზე".

მეორე ანაკეტი, რომელიც ფორმას მიემართება, ასეთია: ლექსის ვარეკანი ფორმა, გრაფიკული გამოსახულება წარმოადგენს ინტიკეთის აწკარედისა, სადაც, ჩვეულებრივ, ფრჩხილებში ისმება ის განსხვავებანი ა-, გა-, გადა-, გადმო-ხაკან პასიერია. გამოხატავს ერთგვარ მოლეტებას. ამ სიტყვასაც ორი ანაკეტი აქვს. პირველი აღნიშნავს წელიწადის დროის, ზდება მოქმედების დროთი ლოკალიზაცია, მეორე გულისხმობს, რომ პერსონაჟი ქალი „დადგა" ზენიტური „ზაფხულური" მდგომარეობიდან „დაშემოდგომებამდე".

ტროპის სახეებიდან გამოყენებული შედარება, ხმა პირველი ნიმუში: „ამაყი და ოდნავ თავდაბრალი, როგორც ვარდი (უკვე) მოწყვეტილი", ცოტა არ იყოს, სახიფათო ჭალი ბოლოსაკენ. სიტყვა „ვარდს" პოეტურ „ენაში" უკვე აქვს ფიქსირებული სტატუსი, სენსიტიური ველი. წესით, პოეტი, რომელსაც ორიგინალობის პრეტენზია აქვს, უნდა ერიდეს ფიქსირებულ ტიპის სიტყვებით მსაგავრულ ოპერირებას. ჩვენთან ეს არის რეტრო-ხერხი, ორიენტირებული მკითხველის პროფილირებაზე, რომლის აღქვრაც, მხატვრული თვალსაზრისით, საეჭვოდ გვიჩვენება, რადგან სახე არატადიციულ მიმართულებით ვითარდება — ლაპარაკია უკვე მოწყვეტილ ვარდზე, რომელს ხიმაღე და ოდნავი თავდაბრალობა მაინც ფასადური პოზაა, ხოლო შიგნით დაწკეტილია კვდომა. ვარდი მოწყვეტილია თავის ძირს, ხანაც უკვე მოწყვეტილი (ამ მოქმედებას ინკლიუზიური ზმნის დრო — ფრეზენი პერფექტი შეეხაბამება). „უკვე მოწყვეტილობაა" მომწყვეტის უკვე ახრულებულ სურვილზეც მიგვანიშნებს.

სახე ავებულია ანტიკლიმაქსის ხერხით, განწყობა დაღმავალია: ვარდი — ამაყი, თავდაბრალი, მოწყვეტილი.

ამ შედარებიდან მეტაფორამდე ერთი ნაბიჯია. უფრო ზუსტად, იგი წარმოდგენს შედარებად დაშლილ მეტაფორას: „ამაყი და თავდაბრალი ვარდი (უკვე) მოწყვეტილო".

ჩვენ ხელს არ გვაძლევდა ეს ვარიანტი: იკარგება სიტყვებზე — „(უკვე) მოწყვეტილი". ეჭვნტარებას საშუალება, რადგან კ! ამაყო, თავდაბრალი, მოწყვეტილო — ერთგვაროვანი სინტაგმებია. ამ ერთგვაროვნების შთაბეჭდილებას უფრო გააძლიერებდა მეორეპლანური ოთხტეტფედი:

ამაყო და (თავდაბრალო)
ვარდი (უკვე) მოწყვეტილო

თანაც ლექსის დასაწყისში, სადაც ცვდილობთ, აღვძრათ აწკარედის ნაბიჯებიდ.

მეორე შედარება: „ვით ღელვა ნავებს, ისეც ბიმოოოს ფეხსაცმელებს შინშემოსულიო", ქართული პოეტური აზროვნებისათვის ცოტა უცნოდ გამოიყურება, საერთოდ, თანამედროვე პოეზიისათვის კი ორიგინალურად ვერ ჩაითვლება, რაგვარი ადამიანები. ფიქრი სიყვარულზე, რაც არ უნდა მმმუნვარე და გაუბარული იყოს, არის „დაწყეობა" ამ სიმძიმისა, მისგან უუნდაც ფრთხილი ბაბოსნა.

თუმცა, როგორც „დასაწყისში აღვნიშნეთ, ლექსი სიუეტურია, ეცადეთ, გაკრდებოდით აღწერითობას, არცერთი წინადადება, გარდა პირველისა, — „დაშემოდგომდა" (დადგა შემოდგომა) — არ არის თხრობითი, ეკრანებით კოლოსაი ზმნები, კითხვითი ინტონაციები.

მოცემულია ცდა პუნქტუაციისათვის მხატვრული ფუნქციის მინიჭებისა ერთი მხრივ, ფრჩხილებში, მეორე მხრივ — კითხვის ნიშნის მეშვეობით:

საბოლოოდ იქ (?)
შეეყოლებიდ.

ოუკე ტრადიციულად პუნქტუაცია ემსახურება ლექსისთი თუ არალექსის „ტექსტის" ინტერპრეტაციის მოწესრიგებას, ეს „უადგილო" კითხვის ნიშნები სემანტიკური ფუნქციისა.

ლექსის **ბრაშია** თავისუფალია. გვაქვს 4 ვერტიკალური გრაფიკული მონაკვეთი, რომელიც გამოყოფილია შინაარსობრივი პრინციპით. ჯედან პირველი ერთსტრიქონისა, დანარჩენი სამი — 3-5 სტრიქონისა. ეს უნდა გვაძლევდეს საფუძველს, ვილაპარაკოთ ლექსის სტროფულობაზე, მაგრამ არც ერთი ეს მონაკვეთი არ არის რიგმულად თანაზომიერი დანარჩენებთან მიმართებაში, ისევე, როგორც, თვით მათში არ არის დაცული რაიმე თანაზომიერება. ამიტომ ისინი უნდა მივიჩნიოთ არა სტროფებად, არამედ — სტროფოიდებად.

პირველი ორი. სტროფოიდი ეკრანდნა ფრჩხილებში მოთავსებული თავისუფალი ჩანართებით დეტალიკურ საზრნაა კომპინაციას; დანარჩენ სტროფოიდებში ეს ფრჩხილებიანი სეტყვები, პირიქით, არეგულირებენ რიგს. შეგვეძლო ლექსის ბოლოამდე შეგვენარჩუნებინა მათი „გამთავისუფლებელი ფუნქცია", მაგრამ ამით ის გაუტაბოდის ეფექტი, რომელსაც მათ ვამოყენებ ქმნის ლექსის დასაწყისში, თანდათანობით გადაიქცეოდა ბარიერად, თანაც ნაწარმოები დაკარგავდა რიგმულ „სილაღეს".

ლექსის რიგმული თავისებურება გვიჩვენებს, რომ ჩვენ წინაა ერთ-ერთი უყველაზე „არათავისუფალი" სახეობა ვერლაბრახა — თავისუფალ ჩანართებიანი, პოლიმეტრული, სტროფოიდული ლექსი თავისუფალი ვრაფკით.

რაც შეეხება **ინტონაციას**, მის თავისებურებას თავისუფალ გრაფიკასა და კითხვით წინადადებებთან ერთად ქმნის ბევრი ფრჩხილებში ჩასმული სიტყვები, რომელიც ძირითადად ხაკრეკილნი ბოლოს — რიტმულ-ინტონაციურად ძლიერ ადგილას არიან მოთავსებული და ერთგვარ წინაალმდეგობაში მოდიან ტრადიციასთან — „ტონით დაბალ წვეულ" ამ სტარკონის ბოლოებს.

ამით ვამთავრებთ ანალიზს, ვცოცხებთ რა, ეურთდების მიღმა ყველა იმ მხრივ ლექსის, რომელსაც, ჩვენი აზრით, განსაკუთრებული მხატვრული ფუნქცია არ აკისრია. თანაც, ალბა ვვინმეს გამოწეულლვითმა ანალიზმა მეტად „ბაბეკის" ის შთაბეჭდილება, რომელსაც იწვევს რენტგენოგრამის ცქერა.

ალ. ბაბაიანი

ვლადიმერ გოგაანის ფოტო.

ინვალიდი სამასსოვრო

რევაზ ინანიშვილი

●

წელი იყო 1975, თენგიზ მირზაშვილი, ცნობილი „ჩუბრიკა“, ოთარ ჭიტაიანი და მე, მოსკოვის ავეთ, ტბა სენეზეზე ვიყავით. იქ მშვენიერი შემოქმედებითი სახლია მხატვრებისათვის. იყენებენ კიდევ კარგად, გამორჩეულად — მოსკოველები. ხარგენლობენ, შიგა და შიგ, ასტარა ხალხების წარმომადგენლები. ამ მოელენასთან დაკავშირებით ერთი ზღმროსა დადეს. მე ახლა ამ ზღმროსს ვიტყრ..

ერთხელაც, ვიღაც ქალი რეკავდა ამ სენეკში მოსკოვიდან, — თუ შეიძლება, ქართველებიც იხვეწებენ მანდ, თქვენთან. სთხოვეთ, რომელმე მოვიდეს ტელეფონთანო. — მე თვითონ ვარ ქართველი, — მოეგო ამაზეული. — ოთარ ჭიტაია, — ჩუბრიკა!.. ამ ტელეფონ ქართველ მხატვარს რუსთაველს სთხოვეთ ტელეფონითო. ქართველი მმბენელი გადარეული, — რა რუსთაველს, ქალბატონო! ერთი რუსთაველი იცის ქვეყნიერებამ და ისიც მეთორმეტე საუკუნეში ცხოვრობდო, — ოთარ, რას ამბობ, — გაფიცხდა ქალი, — სამი დღის წინათაც ერთად ვიყავით ბაგანეკის თეატრში.

მაშინ ტელეფონთან მდგარ ქართველისათვის ემერთ მიუწვდომია მოულოდნელი კითხვა: — წერეთელი ხომ არ იყო თქვენთან, მხატვარი, გრაფიკოსი? — კი, კი, წერეთელია! ნამდვილად წერეთელი! გადარეულა სიხარულით ის ქალი. მოუფენია ტელეფონთან გამხდარი, ფერმკრთალი წერეთელი, — გიმბერი რუსთაველი...

საკირო არ არის განმარტება, რა დონის ხელოვნ მეგობრებთან ჭკონია საქმე ჩვენს ღვთიერ მეგობრებს...

კიდევ კარგი — გარეთ მშვიდად, ლამაზად თოვდა.

ჩინელი

ამ ტაბაზე იყო ერთი ჩინელი, რადიოკორესპონდენტი. ეს იყო დაბალი, მკვრივი, ფართო სახიანი და მაგარკბილებანი ორმოცი წლის კაცი. ყოველთვის ეპერა ლაპლაპა ენგინ, თითქმის უკვე ვიცოდით, მაგრამ მაინც ვკითხეთ: — ჩვენ ალტაეთში ალვარეთ ხელეები მაღლა.

ეს ჩინელი გვეთამაშებოდა ბილიარდს, ჩვენ კი ვბრწყინავდით ჩვენი თამაშით, მაგრამ ჩინელს კიდევ უფრო უკრიდა, და აი, რას აკეთებდა ეს მაო ძე დენის იდეენთი შეიარაღებული კაცი: მოწინააღმდეგე რომ კის უმიზნებდა ბერთს, ის ბედფლთან დგებოდა და ქუჩნეთი, კინკალით ფლოცავდა ბერთს, თუ ის ხერეთი აჩცდენოდა ხალეს, ხტოდა, ყოველნაგი გაბარებელი. მაო ძე დენის ძვირფასი ენგინ კი მოწყენილი იდო ალი, ოროიდე ნანიჭნე.

ღამით ბოიკოვნენს, არ გამოვეშვიდოთ ბინიანი არეცრნის.

„დედუნა“

ჩვენ ზორის თენგიზ მირზაშვილი ბატონობდა, ეს იყო მეტად ეფექტური ბატონი: ღიმილით, ალერსით გაგაკეთებინებდა ყველაფერს, რაც კი გსაკეთებელი იყო. ალტკ ჰკონდა ერთი, ნაერსხეფერი, თვითონ ბუალეს ეძახდა, გაიხდიდა, ლაბუნეგდა შეთაკასავით, ამოიღებდა თაკვნენ ხალეგრეზი, მატარებელში, ახვევ უცერემნაოდ იქცეოდა ოჯახეზზიც. რამ-ხერა და გადაკეტა გარეიდან. მეცინებოდა ამ მეტარებიდა კიდეც. ბერი ეკ ჩქონდა, ხულ ცოტა ყველიც — ოოხ, თენგიზ!.. ამ ეტეტ დავი-ფარაპა? წავეწეკი და ვიკავი ეგრე ძალლურანში მოელ ხალხ. მერე ავდეკი, თენგიზის ალტკ დიკანზე ეგდო, მოვიხეკი ზრეკზე, დავიხარე ხაწერ მაგიდაზე. მამინანავით შეედოდი ჩარჩალში, ბარიხანში, ზატალნი, ოდალნი, ზენავეზი, დარეთლნი... ბოლოს, ხანერაგდ ზიოვლეზელმა, დაკეი ხანოლეთ წერტილი. დაკეაწერე დაწერის თარიღეკ. ავტეკზე ხმეეი, ოოვიდეს თენგიზ მირზაშვილი-მეთვე. ოოვიდა თავინი განუმორეკეელი ღიმილით, დაკეკეი, დავიწეეე კითხვა, ეს იყო „დედეფნა“. არ ვიეი, მართალი იყო თუ არა. ამოძახილები ამ ერთიანეზენ მოთხრობაზი. „ეუბრიკას“ ცრეკლეკეკ ეკ ეამოეედა. ამიკედა ხელი, გამიეეანა თავის ოთახზე, ეკ დამახვედრა თეკზ ხა ლედი. ოღონდ, ერთხელეკ უნდა ეამიკითხო „დედეფნა“. ეოტკ ვიეოოვნე, მაინც ეამიკითხა. — ეუეხო, ამ თავსაო! — ხელს მაღეზდა თავზეზარი დაარეკეკ, ორი ეიეი მხატვარი ჭალი შემოვიდა გამედელი ნანაკეკეთი, მაშინვე დახმარდნენ... დაოდეზეული დეფნა შეშინებული ეფარეზოდა თენგიზის მხარს...

დიდი გულით

შემოვიდა თენგიზი ჩემთან ძალიან ადრე. — გიემზადე, კონსტანტინე სიმონოვის ავარკეზე მივდივართო.

— სადა? სადა?

— კონსტანტინე სიმონოვის ავარკეზე.

უნდა დავამთავლეკრთი მარადეი ეარიანეკის სახლ-მუზეუმი — თოფები, ფარაკები, ზარმაწნის გალეზები, ხისხლითნი მანდილები?..

— მოიცა, მოიცა. ჩვენი ბიეეი სიმონოვთან გადაიალეზენ ფიოლოგიურ ოფი, შეიძლება ხუთ წუთშიეკ კი ეკ ეოს ის მანკანი.

ხუთ წუთში არა, მაგრამ თხუთმეტი წუთიე კი ოკეზეზოდა ბასეი, დამეიანეზ. გავედი, ეიკანა ავტობუსი „ოფიეი“ თხელ ბუტრუნი იდგა. ჩვენი გადაჯდეი ბიეეი ანარაკეთ, კიდევ რაღაც მოწყენილი ეეზეთ, უკვე ბანკანაში ისხდნენ. მეც ავედი. ამოვიდა, ბოლოს, თენგიზიც. ერთმანეთს ვუეეინოდეთ, ცხეარეს ბოეეზ ეკმაღაედით — სიცილე იყო ჩვენთვის სახეიკი, ოიდეორიოცდათეზი გრაფეეი, ხეეი ეიოხეეთი იყო შეზნენდეეეი, გზეი — თხლად გადაეეეეეი. ნელი მიეეიოდით. თენგიზი ალტაეეეზეთი იყო გზის ნაპირეზეი, ეეოთეი ცოი, ეეკვიდეეი, ეეოთეეთხეთი ნივთოი — გარეეალიდეეი, თანეეი. ეეიოლდეეი, ეეოლეკვეეეი. ორი ხაათს ვიარეთ, ხან ფაიხანებეზზე, ხან ტეეეზე, ბოლოს თეთრ ზზრი ტეეეწერილეზზე ეეკვდეთ. ეკეეერეთი. უნდა გადმოხვედეეთ. გადავედეთ. ეეინეკა კაკახოდა პირდაპირ, ეეამეი დაკვიეემა ლოეეეზი. მრეკვალად მოხაზეეთი ხაკეარაკეთ ხახლ ხაბრეკვიდან გრძელად აეეეა ეკკრეკი, ეეოშეეთ კკაეეი. გაკვალო ბახპინძეეზეა, — ოო, ჩვენეეერეზოო! ჩვენეეზერეზოო! ეეეეოდი, ეეეოდეთ ჩეკრაო. ეეეეედეთ. — ეე ხაცეეეა არ ეეეზნეთ, — ბახპინძეეზეა. აღმოჩენეეთ რამოდენიმე ოთახიან ხახლეზი, რომლის აღეეერეკა არც უნდა ეეეეეკოდ კიკი. ყოველი ოთახი, ხაკამოეეეეი პაველიონივეთ, ხავეე იყო ათასოდან. ეეთეეთხეთი ნივთოი — ბერეალიდეეთ, თანეეი. ეეეეედეეთ, ეხრეეთ, ეკკვეეეეეთ. ეეეეე

საქართველოს ისტორიის ძვირფასი წყარო

სპარსული დოკუმენტების ახალი კუზლიკაციის გამო

დავით კაციტაძე

საქართველოს ისტორიის აღმოსაჩენად წყაროებს შორის ერთერთი მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია სპარსულ დოკუმენტურ წყაროებს, რომლებშიც ძალზე საინტერესო, ზზრისა პირველხარისხოვანი ცნობებია საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური და პოლიტიკური ისტორიისათვის.

თბილისის სიძველისმკვლევრები მრავალი სპარსული დოკუმენტური დაცული, რომელთაც კარგა ხანია, მიიპყრეს მკვლევართა ყურადღება (ა. ბერეკე, ი. მარი, კ. ხმარნივი, ჯ. ჯაინოკი, ვ. ბუბაკი, ტ. ფუსეკი, კ. ტაბატაძე...).

სპარსული ფირმანების თბილისური კოლექციის შესწავლის საკმეველი გვაძლევენ ფუნდამენტალური ფუფუროძის ფაქტები, რომლშიც XVI-XVIII სს-ის 136 სპარსული ფირმანი გამოაქვეყნა, მაგრამ ამ პერიოდის 55 ფირმანი არ მოხვდა ზემოხსენებულ პუბლიკაციაში. ამასთანავე, შენდებინა და ეაკარეხის პერიოდის სახუთების შესწავლა საერთოდ ვერ მოახერხა მკვლევარმა.

ახლახან გამოიცა სპარსული ფირმანების თბილისური კოლექციის ის ნაწილი, რომელიც ზემოხსენებულ პუბლიკაციებში არ შესულა. ეს კრებული შედგენილია მ. თოდუას და ი. ზაშის მიერ, დასაბეჭდად მოამზადა მაგალი თოდუამ. მასვე ეკუთვნის დოკუმენტების თარგმანები რუსულ ენაზე, კომენტარები და ლექსიკონი. გამოცემული წინამდებარე პუბლიკაციაში გვაძლევს ამ ფირმანების ნუსხასაც, რომელიც ეყარიოზმი კი ეხსენება, მაგრამ ჩვენამდე არაა მოღწეული. ამასთანავე, პუბლიკაციაში მოცემულია ნაკადები ფირმანების ფოტოტექსტი. მან დარიფი აკეს მოკლე ანოტაციები ინსელისურ ენაზე.

კრებულში მოთავსებულია 214 სპარსული დოკუმენტი (ფირმანები, ბუჭრები), რომელთა ქრონოლოგიური ჩარჩოებია 1550-1907 წლები.

თავისთავად ცხადია, პირველი რიგში დაგვაინteresებ ამ სპეციალურ, რომელიც საქართველოს ეხება. განვიხილავთ რამდენიმე მათგანს. 1615 წლის 2. I-30. I გამოცემული შაჰ აბას I-ის ფირმანი გივი და ზაალ ბურაბიშვილებისათვის მამის ეკუთვნილი სოფელ ბაგურამის თოფლად ბოძების შესახებ (ხან. № 2). სახუთიდან ჩანს, რომ საკარიველის სინამდვილეში „თოფელი“ — სეფიანთა ირანში არსებული პირობითი მიწისმფლობელობის ფორმა — რეალური შინაარსის შემცველი არ არის. „თოფლით“ აქ ფაქტიურად აღინიშნება ხამკედრო მამული. „თოფლი“ აქ იურიდიული ფიქციაა. შაჰ აბას I ბურაბიშვილებს უმტკიცებს ფაქტიურად იხეიაე მთ, მაგრამ ეკუთვნილ ხამკედრო მამულს.

ანალოგიურ შემთხვევასთან გვაქვს საქმე შაჰ ბუხეინის მიერ გამოცემულ ფირმანში აღწერილ პაპუნა ცაციშვილის თხოვნის დაკმაყოფილებასთან. ირანის შაჰი აკმაყოფილებს ზაალ ცაციშვილის შვილს პაპუნას თხოვნას და მას მფლობელობაში უტოვებს სოფელ ნურაკეს (ხან. №7).

ამ ორი დოკუმენტის განხილვიდანაც კარგად ჩანს, რომ ქართველი და კახეთი იურიდიულად ირანის ხელდებული ქვეყნები არიან, მაგრამ მოუნდებოდა ამბავი, შაჰ ქართული ფეოდალური ურთიერთობის რეალურად ხელეფიას ვერ ახერხებს, იგი მხოლოდ ფორმალურად თვლიდა ქართული მიწების უზენაეს მესაკუთრედ. ფაქტიურად კი ქართული ფეოდალური ურთიერთობა ძალაში რჩება, მაგრამ კეთილნი, მიწები მემკვიდრეობით შეიღწევ გადადის, მხოლოდ ხაბინოდ შაჰის ფირმანური დასტურია საჭირო.

ირანის შაჰი, როგორც ცნობილია, აღმოსავლეთ საქართველოს თავის წილხდომილ ქვეყნად თვლიდა (1555 წლის ამასთან ზავის პირობებით). ამიტომაც, იგი ზოგჯერ ეროვნულ საქართველოს შინაურ საქმეებში, ეტრიდან, საქართველოში მეფეობრებო შორის დავაში. მაგალითად შაჰ ხელთაწერ ბუხეინი 1694 წლის 24. VII-21. VIII ეგზავეფული ფირმანით უბრძანებს ყარაბაღის ბეგლარბეგს ამ ეპარქიის ბეგლარბეგ-ბანს, რათა მან დაიცვას ზარიათის წესი და საბარათლიანად გადაჭრის ვინმე გიორგინის შვილის ანუთინის საქმეს. საინტერესოა, რომ ეაკარეხ ბაქაში და ეარაბალის ბეგლარბეგი ეფრონი და ეიეეე პირია. „ოსმაჭრისო ულუსულეს“ მიხედვით ეაკეთი, რომელიც XVII ს-ში საბანიდ იყო ქცეული, როგორც ბარკის გადამზედელი, მიწერილი ფეოდალ ეარაბალის ბატონ-ყმეობაში.

ანდა ავიღოთ ისევ შაჰ ბუხეინის ფირმანი (№ 9), რომლითაც იგი უბრძანებს ქართველ ვალის, რათა მან საბარათლიანად გადაწყვიტოს დავა ბაბარ გურეანის და ალიბეგს შორის.

ქართული ფეოდალური საზოგადოება კლასობრივი თვალსაზრისით ავსებედა პოლიტიკური ორიენტაციის საკითხს XVI-XVIII სს. საქართველოში. ფეოდალური ორიენტაციის გარკვეული ნაწილი პროირანული ორიენტაციისა იყო ალი-ხან უცმის უბრძანებს, რომ მან საქართველოში ალა-ბარბას ლაშქრობის დროს რუსეთს გზა შეუკრას (ხან. № 79).

1805 წლის 29. VI.-27. VII ფირმანით ფათ ალი-შაჰ ავლეკ მამბარიაში ალი-ხან უცმის და მოუწოდებს რუსეთის წინააღმდეგ ბრძოლაში დახმარებისაკენ (ხან. 81)

ხანრბული „ოლიგენტენტიდან“ კარგად ჩანს, რომ ქართული ფეოდალური ხაზოგადოება ერთან დამოკიდებულების თვალსაზრისით ერთგვაროვანი არ იყო. ქართველი დიდებულების ერთი ნაწილი რუსეთის ხანბანერში ჩადგა. მაგალითად ერთ ბრძოლაში რუსეთის ბანერიდან 300 ქართველი თავდი და დიდებული, რომელთაგან 110 მოკვლა, ხოლო 190 ტყვედ ჩაიგდეს (ხან. 80, 1804 წ. 7. XI-5. X). ფეოდალური ანიტაკორატების მეორე ნაწილი კი პროირანული ორიენტაციის გზას დაადგა. ანტირუსული ოპოზიციის ლიდერი ალექსანდრე ბატონიშვილი ირანში გაიქცა და შაჰის მიერ ქართლის ვალად იქნა დანიშნული. მან დაეკვა საქართველოდან რუსების განდევნა (ხან. 80. 1804 წ. 7. IX-5. X. ფათმანი შაჰის ფირმანი ერეკლის ხანანის დიდებულებისადმი). ირანის შაჰი ყოველნაირად მფარველობდა ანტირუსულ ფეოდალურ ელფენებს ქართველებს. სპარსული დოკუმენტებიდან ჩანს, რომ ირანის შაჰი გულუბავად აკეთებდა პროირანული ორიენტაციის ქართველებს. 1813 წლის 4. III-2. IV გამოცემული ფირმანით ფათმანი შაჰს თავის ნამეფო სარეპანის შასბურთა რიგებში ჩაურიცხავს და 100 თუმანი ჯამაგირი დაუნიშნავს ნიკოლოზ ავალიშვილისათვის (ხან. 86), ანდა 30 ზაკარია ცაციშვილს, რომელიც სამეფო სარეპის შასბურთა რიგებში ჩაურიცხავს, ეუნიშნავს 100 თეფრიზულ თუმანს (1813 წ. 4. III-2. IV. ხან. 87). შემდეგ, 1813 წლის 2. V-31. V ფირმანით ანას მირზა ომში გამოიწერილი ბეგლარ-ბასთან ზემოხსენებულ ნიკოლოზ ავალიშვილს ანალოგიის ლიმანა და ზზის ორიენტირი. საბუთიდან ჩანს, რომ ქართველები ირანის ჯარის რიგებში თავგამოდებით ებრძოლნენ რუსების წინააღმდეგ. ამის თაობაზე ალექსანდრე ბატონიშვილ (საქართველოს ვალის) მოუხსენებია ანას მირზასათვის, რის საფუძველზე მომხდარა ეს დაჯილდოება (ხან. 139).

შემდეგ: 1813 წლის 2. V-31. V გამოცემული ფირმანით ანას მირზა ომში გამოიწერილი მამაკაცის გამო ხიმინ ნიკოლოზის ძეს უნიშნავს ჯამაგარს — 15 თუმანს (ხან. 138), ანდა თარიღით გამოცემული ფირმანით ანას მირზა ომში გამოიწერილი მამაკაცისათვის ნინა ეალიავილს უნიშნავს ჯამაგარად 15 თუმანს (ხან. 141) და სხვ.

XIX ს-ის ათიან წლებში ალტრუსული ალზეცია დაიკავა ცნობილმა სოლომონ ლიონიდეშაც. ჩვენს ხელთა ფათმ ალი შაჰის ფირმანები, რომლებთაც კარგად ჩანს, რომ სოლომონი ირანისაკენ ალტრუსული ორიენტაციისა. მაგ. 1810 წლის 4. VII.1. VIII გამოცემული ფირმანით ირანის შაჰი ინტერესს დიდებულ სოლომონს 300 თუმანს უნიშნავს (ხან. 89).

სოლომონ ლიონიდე ამერეთიდან მოსულა ფათმ ალი შაჰთან და მისი კეთილგანწყობილებითაც უბარგებლია. ალი ირანის სამხედროში შეუსია. 1810 წლის ფათმ ალი შაჰის ფირმანი, რომელიც გამოცემულია ერეკლის ხარკარის დ. ბეგლარბეგის ბუხეინ-ხანის ხელზე, გვაუნდინს, რომ მასთან მოკავშირეობა ბიმოდო ეკეთებინოს ბეგი ალექსანდრეს ეკეთებინოს ბეგი ალექსანდრეს ბიმოდო ეკეთებინოს.

საბუთებიდან კარგად ჩანს, რომ ირანი რუსეთის წინააღმდეგ ომში „უკავშირდება“ ალექსანდრეს მოეკლების. ფათმალი-შაჰი 1804 წლის 13. III-11. IV ფირმანით ალექსანდრეს ირანში ეგზავ ფულ ბეგად ბეგად ერეთთვეს, რომელსაც ეკეთ ფოფოთხეთ. 1742 წლის 5. VI-8. VII ფირმანით ნადირ-შაჰი საკუთრიბს ბეგად ერეთთვეს ეკეთებდ ეკეთ ბეგად ეკეთ ეკეთ ეკეთ

რა გტკივა, ქართველო სიმღერავ?

ᲖᲘᲖᲘᲜᲝ ᲯᲘᲠᲙᲕᲐᲚᲘᲫᲔ

მე-19 საუკუნის მიწურულს, 80-იან წლებში, ქართული ხალხური სიმღერა, რომელიც მანამდე სუფრის შშვენება, ქართველი კაცის ჭირისა და ლხინის გამზიარებელი იყო, სულნაზე დამკვიდრდა და ხელოვნების ფილად ოყანის ფილიკეთ წეკრად იქეა. ყველი დიდი ეროვნული საქმის სულის ჩამდგმელია ანდრეა ბენაშვილი. ეს ადამიანი ილია, ახლაც პირველმა ამცეს საზოგადოებას ეს სასიამოვნო ამბავი. „ეგერია“ წერდა: „შაბათს, 15 ნოემბრის ერთი ფრიად სასიამოვნო ფა. ახალი ამბავი მოხდა. ქართულ თეატრში გამართული იყო ქართული კონცერტი. ქართულმა ხორომ იგალობა ჩვენი სიერო სიმღერები“. დიახ, ეს სასიამოვნო ამბავი 1886 წლის 15 ნოემბრის მოხდა. მაშინ ანსამბლის ლადო ალხიაშვილის „ქართული ხორო“ ერქვა. ამ ერთმა ჩვეულებრივმა, ადამიანმა უდიდესი საქმე იტვირთა — გადაეჩინანა და შოამთბილოსანთაგის შემოვანა ქართული მუსიკალური ფოლკლორი. მას შემდგ სუეკეწეგ მეტი გავიდა. ლადო ალხიაშვილის „მაშიდელ ქართულ ხოროს“ დღეს „საკარიველოს სიმღერაა და ეკეკეს სახელშეფფო ანსამბლი“ ქქვია, დაარსებიდან დღემდე, ანსამბლი ერთგულად ეხსახურება დიდ მამულშვილურ საქმეს. მან პირველმა ბზაია უცხოელი მსმენელი ქართული ხალხური სიმღერა და ეკეკის შშვენების. ამ ერთი საუკუნის განმავლობაში, თითქმის ყველა გამოჩენილმა ლოტბარმა, ზუსიკოსმა თუ შემსრულებელმა ლადო ალხიაშვილის „ქართული ხოროს“ სკოლა გაიარა. რად ღირს თუნდაც ამის გახსენება, რომ ამ ანსამბლში მღერიდნენ და მოღვაწეობდნენ ნოე ეორდანია, ზაქარია და ივანე ფალიაშვილები, მეღოტნის ბალანჩიაძეს, კირილე პატკორია, სანდრო კვესაძე, ლადო კვესაძე, ვალერიან ცაგარეიშვილი, ჯანო ბაგრატიონი, ბუხუტი დარახველიძე, და ისანი, ვინც პირველმა შეაწოდეს ქართული სიმღერები სკენზე, ლადო ალხიაშვილს ხოროს მომღერლები: ლ. ეფსკარიშვილი, ტ. ფეიქრიშვილი, ბ. ჩიგვინავა, კ. მაღრაძე, ნ. ჩახანაშვილი, ი. კარგარეთელი, კ. ბაგრატიონი, კ. ფალო, ს. მამალაძე, ს. ალხიაშვილი, გრ. ჭკუასკელი, კ. ᲙᲣᲜᲐ ზიანიძე, ალ. მთაწოკელი, რ. ჩიკოვიძე, ს. ბოკიანიე, ს. ბერიძე, მ. ილჩენშვილი, მიხ. ავალიანი, მ. კაპანაძე, ს. ჩიქვაიძე, ექვთ. ბურჯანაძე, ნიკ. წინამძღვარიშვილი, გ. ფოკალური, ევ. ბაბალუა, ჩიჩუა, კლ. ᲙᲐᲮᲪᲣᲠᲘᲐ, ი. ᲮᲘᲜᲩᲐᲒᲝᲜᲘᲐ, ᲙᲐ. გოდერძიშვილი, ლევ. მთაწაშვილი, დ. გიგუნაშვილი. მიუხედავად მრავალი გაჭირვებისა და წინააღმდეგობებისა ანსამბლი დღეს საუკუნეს ითვლის და მსოფლიოს ერთერთი უძველესი ფოლკლორული გუნდია. „ანსამბლი-მუზეუმიც ეძახიან“, — მითხრა ᲑᲐᲢᲝᲜᲘᲡ ᲧᲓᲐᲜ ᲭᲣᲗᲘᲡᲐᲛᲔᲑᲘ „ᲛᲠᲘᲐ ᲐᲜᲡᲐᲛᲑᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ“ დავარქმევი, რადგან ამ ანსამბლიდან, ᲛᲔ ᲙᲐ ᲛᲔᲠᲘᲐ ᲐᲚᲮᲘᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲘᲡ ᲠᲣᲛᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲕᲚᲝᲑᲐᲨᲘ, ᲠᲝᲓᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲕᲚᲝᲑᲐᲨᲘ, ᲠᲝᲓᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲕᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲘ ᲠᲣᲛ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

(დასასრული)

დაანალი იქნა ნოველეზე, როცა სხვა საშუალება არ არის სიმდერის შენახვისა, მაგალითად, ზეპირი გადაცემა, პირიქით (რაოდენებში ხალხური სიმღერის ნოტებს არ აკმაყოფილებენ), მაგრამ, ხაქმე ისაა, რომ თუ საფუძველთან არ იქი ხალხური სიმღერის შენრელების ოავისებურებანი, მხოლოდ პარტიტურის შეხედვითი შორს ვერ ეახელ. გარდა ამისა, ხაქართველოს სხვადასხვა კუთხის ხალეფიანი ფუნდაბნი განსაკუთრებული ფუნდები, რაც უმეტესი ქართული სიმღერებისათვის წარმოდგენილად მიჩნეული. მაგალითად, შეიძლება „ხახანეფგრარა", „ლალეკი", „ჩაკრულის" ან „ოდოთა" სიმღერა ქალების პირველი ხმებით? თუმცა ეე ძალიან მიეკარს ქალების ფალი ზეპირულად ხიმღერეფ (ხაეეალოური ტრადიციაა). სიმღერები ბაფდი ერთფეოოვანი, ფუნდები ფალიანი პროფეეიული მუხეკოსეეს. ოაიოოენებში, ოაიოოის ხაქმედეგნელი ერთმანეთს ეეპირპირდნენ დიდ ფუნდების შექმნაში, ხდებოდა ჯარედან ჩარეკვა წმინდა პროფეეიულ ხაკთხებში, ამან გამოიწვია ფუფეაკიბელობა და ბაეეოეეა პროგრამა მიდიოდა თბილისიდან ამ ადგილეეე რაკა ეეეკ ეეკეიბინეთ? ქალაქიდან ხალხური სიმღერის ხეკავლის ენინაეზეა და-პროგრამებიან შეხედეა ბოკეეეფ ბის ბინა, ჩაკლა ნიკი, ანანაშაანს ბკოთეს თუ ოეეეკ, როგორ ხდება დიდი ალბოოენებინი. ჩვენ, დიდი ავტორიტეტები - ვაზეკიეეთ რა შეიძლება და რა არ შეიძლება — ეკანეეეა ბაპ, ბაეერაკ გამოჩნდება ეიბინე ანალიეეი, რომელშაც არაფერი იკის ჩვენი ბაკეეეეების შეხაებ და ანდენს დიდ ალბოოენინ", მოდით ჩვენც ნუ შეეშალეთ ამ ნიკიერ ანალეკარეს, ეთხაე დიდი ხერეფილი ეკნება ამეუშაოს ამ ხფერაზი, ნიკიერებეს ეკ ხაკართველეში რა გამოლეკეს. რაც შეხება ხალხური სიმღერის პატრონობასა და მოვლას, ეხ ნიმ ითთოეული ჩვენოაგანის ვალია, განსაკუთრებით კი იმ ადამიანებისა, ეთხაე ამ ხფერაზი გარკვეული ვამოკალეფა აქვთ.

დღეს, ხაბეფნიერად, ხაქართველოს ხხვადასხვა კუთხეში კიდევ არიან ლიტკარები, რომელთაც განსაკუთრებული ხელიხეწყობა ხკირდეთ ბეფნიერ ბეფნიერ ბეფნიერ

მოხუც როზენბერგს დილით ბოლო გადაეშალა და იმიტომ ბიბეფენი, თუ რა ეუთხით ეეიერიდენენ მზის სხივები ფუროსელს, ეული სიზუსტით შეეძლო ეოქვა, რა ფრო იყო. ეს მიხი — როზენბერგის თანდაყოლილი, ფენომენალური ნიჭი გახდეოდა.

მზის ზუქმა გაცილებით ადრე, ო	ა ის ფიდაქტორისადმი მიწერილი წერილების მიხდა: ჩრეეეები, ჩიეელები, მიმაროვები... როზენბერგმა ეეეელიფერი ნაოკეთხა; კარგა ხანია, ეს ჩეეეიდ ეექეა, იენეს ამიტომაც, რომ ნამრეოდის წერილები, რომელეიც თვეიფნი ეელიდა, ბოდან მოკელ და ზედანიერად იოეა.

ყოველთვის დილის ათ საათზე მოდიოდა სკეერზე და არჩიეულ სკამზე ჯდებოდა; ეიდრე ხაზოვგეს ბეეეებს მიაბეეენდა, ჩუმი ოხერა ამბობდებოდა ხოლმე. ათენელეულობით ქერხანაზე მძიმე ზრომის წარეუზელეი დაღი დიეხა მისთვეს — ბერზეკალზე, ხელის ხახერეზსა თუ ქეედა კიდერეზის ვენეზზე... თურმე ეერუხლითის ბავშიაც ბავნე ზემოკეედა ბოეხდნა ბის ეანმრთელობაზე.

ძეელური სკამის ხ ზერგეზ ნელ-ნელა ჩაეხო კლანეეები ხერხემლის მალეეზნი, დილის ახალი ამბეებსაც კი ვერ დაუფაეს ტკეეილი, ვერც აქცეეზის ამეეამნეელმა კურსმა მოეტანა ზეეეზ. ეა როცა ხეხსაცეერ ამბეებამდე მიეიდა, მისი ხმეეეი უცეე დაიძაბა — ბიბეეის მოსკლის დრო ახლოვდებოდა.

როზენბერგმა ბაკაზე ფაიხედა, რათა დარწმენებულიყო ხაათი არ ცდეეთო. ადამიანმა ყოველთვის უნდა შეამოწმო ხაათი, თუნდაც ისეთი, ხუთი წლის მანძილზე პატიხსნად რომ ასრულებს თავის მოვალეობას — ეეთის ხიზუსტით გიჩვენეს ზუსტ დროს, ბახხეეეს ქეირის დღეს და რიცხვ. ეღმითაც კი მოცემეციმე ისრეთი ვარეზენეს, რომ არ თელეს, არ გალაკოტს. მაგრამ ადამიანი მაინც ვალდებული ხარ, ხანდახან შეაეალო თვალი ეეერეს ხამაურიან ხაათს, რომლითაც ქარხნის ხელმძღვანელობამ დაეხასუერა დაიმოფინახს — ამასთანავე ხაკმოდ ცინეური ტარადეთ — პირიველეზს, რომელიე ეაჩედდიეეტელეა უებრო ნიეთ — ზუსტად და უედოდეელად გრძნობდეს დროს, ახეთ ხაათთან ეეტოკეეზენი ეერახოდეს ვანიდან ხინარტოვეს.

ამეამად ისრეთი ნერეეეხსმოზმელეი ხიზუსტეთ მიძრაობდნენ. ბიეეი ირახოდეი მიდიოდნენ დროსე ადრე, მათი ხკოლის დირეკტორი ზკალრი იეო და, უემეეეთეა, მოხეეეალეეს ბაზნეეეე კი ითმუეეზეა ეხეეეალეთ, როდესაც რომელიმე მახეეალეეზეთ გაკვეთილს აკეთებდა. მოზარდები ეენნეა ზეჩვეიდნენ ფამოეადდენელ აზრიანეზეს, ოდოთანავე ხომ ეს იყო ერთადერთი გზა, რომლითაც ადამიანის შინაგანი „ეე“ სრულ თავისუფლებასა და დამოუკიდებლობას აღწევს. მისი ნამრთდი ზეკარად ამეორეზდა ხოლმე დირეკტორის ამ ბრძანულ გამონათქვამს და ამ ზეგანეზის შეხსიხლხოლეცესაგ გახდა იგი ამ პატარაოხიდანეეე მიზანსწრაფეულ და თავეზეა.

არა, ბიეეი მანამდე არ გამოინნდეაინ, სანამ იგი განეცხადებეზინ აკრეფილეეულ მოელ გეეერეს არ ჩაამთავრებს, თუმეა ამ ბოლო ხანეეზნა როზენბერგი ღალატობს ჩვეეეს, რადგან თვითონ მის ღალატობს თვალეეზნი, — ოდნავი ეაგალითითაც კი უურემლეზეა.

ისინი ზუსტად ერთხა და იმავე დროს მოდიან, ჯერ ხკეეერის გადაღმა მდებარე ხკოლდან მოიხმის მათი ხეეეეი: ბკეეეტანა, ფალეტეგარეეული შეძახილეეი; მოზარდები გარდატეხის ასაკისანი არიან, არიაეერია მათში და მათ ირგვლივ მდგრადი და ეეარი, გარდა მათივე გამოჩენის ეეამიხა. ბიეეი მოდგამ ხაკეთარ გამავრეულეე ეეიერის მოხდეეეეზ, გრძელი კიდეურებით, ეჩეიანი ომეეთი, გაღეღილი ეერანგეზით ასაკეურეზეზ ხკეერის, თითქოს ვეღლერი ინდიელები დიეენენ ფოორტს; თელავეზ ყველაფერს, ეკეეზეიან, მეკლეეგენეზს ურიგეზენ გამეელელ-გამომეზელეს; ყველა ხელდგმული ძმროლაა ბკერის მათი ბკლური ეამოილი, ძაღლური ღაღადეი და თანატოლი გოგონეზის კაბისეზენი ბავეეი; ერთი სიტეყვით, სრული ბინეკეიხოთხეა — ნამდვილი ოხეეეა.

ძეელკეამზე გახეეეეზული ეროზენბერგი, დინზეზზე ხანაეეერად ეფარეზული გაზეთით ხელში, ხათვალის ზემოდან ეყურადხეეეეეს ბმა. ამეზოკეეზელთა და დამაკეეეეელთა გამოჩენხას ის მაკალი ფეკეეის ჩრდილთთაა დაფარული, თითქმის ეურიზრია. ცდილობს ყველანაგან მალულად, შეუმჩნეველად მოიეიელის ფეკეის ნაკეაკეეზი, რომლეზეე მზეზუკა ნეხეზეთი ეხოხეთან გამეელეკეზეულ ქალაზი და კეკეელ ბაკეიანეზ. ძეელკეამის ბაკეეეეზული ხაზორეე კი, თითქოს კიბიჩე, სწორედ ამ ბრის ოწეეეზს მთელი ძალით ხერხემალზე მიწოლას და ეკალ-ბარდს არკეზის გაზეშეზეულ მალეზზი.

ბიეეეზი მოდგამ ზოგარეზნალი ღეარეოფილი ეშეეეზეან ქვის კიბეებზე, ეიანლოდეეზინ და ეუეეე, რომელიმე მალაანი, გაკეეეზული თეთიეუშეკეთ ჩხეეის — „ჰეი, ჯეერ ოხიე — მოხეეეი!“.

ჩრდილი ვერ იცავს ეროზენბერგს, ახინი ყოველთვის ამჩნეეეენ. ბახ, ბკარა ეკარეკეან, ბერე მათი წინაამძღოლი მიწაზე ახერის ჩანთან, ახკეეეეს ეეეეეეეზ ეა ხკამის ხაზოარეეზე ეკიმაზეთთ შეოჩდეეეზ: შიშველი, დაკუნთული ქკლავეეი, ბრანლი, ოყრთხერი თმა, თავხედურად გაჩაჩხული ფეხეეი და ავი, ბორიტი ბეერი.

მთხი ეკეეეეს ეეეერნი მოეიბეთეი ვარ ტეტეაან ეროზენბერგს, ის ბიელეკეთი დაატეარებს მათ შორის ბეერას (მოხუც ეროზენბერგს ყოველთვის ჰკონდა თავისი ბილეკი ეარაეეეეს ეორის), ჩეეეზეეეგდა უთავალეეელეეს მათ გადაადგილებას, ცდილობს განკვარტის მათი სუფეერი ფდგომარეობა.

ჩვეეეზენეეა, მოკეედენეს ლიდერი ოწეეეზდა ბეეეერის გამომხატველი ჩურანეეთი, შემდეგ ხხვეეიიე ეჰეეეეიდნენენ, სიხინ-ბერეჩეეეი ნეეე-ნელი ძლეერეზენეა და ხაბოოოოდ მალალი რეგიხტრის ეეეეინი გადადეოდა. როზენბერგი ახეთ დროს გეეურსეეი იყდა და ნიღბიანი სახით უღიმოდა თავის შინაგან „ეეს“, რადგან დარწმენებეეეთ ეეი, რომ ეს ხპეეტაკლი რომელიმე ამეოიკეზდის, უფეტეხეელად ეკ ეეინამძღოლის შეაბალით დამთავრებეზდა — „მოკრნეთ, შეეეეეეთ მოხუს!“ ამ ნათქეამზე ხროკა ხეჩოდად ოეეტეტანდა, გაბეედეთ ნახტომით ეეეეეეზდა ეაჩონეზს და ახალ ხაკბილოსაკენ მიხეეჩოდა...

ბაკრამ დღეს ხულ სხეა რამ მოხდა, რაღაც თარსად აეწეო ხაკმე... ლიდერმა ქურთეეეედ ეკრძალეი, ეაკეთეური ლურსმანიანი ეეერილი ხოკარეეი ამოიკალი; ბერე ეოდაეან მოეეკდა და ბალში ბმაეური ხუნი დატეხილეეა. როზენბერგი მკალეიდ გრძნობდა ეკმაეეზ ეკმაეეზულ ეკუთხმეყრის, მოტკეხ-მეეეზე ბოლი აღიზიანებდა მის ნეხტოეეზს, ეენებეზდა ფალტეეეეს, ბადეეი ხვეედა ჩიტივით ეფართხალეეულ ეკუეს. წინაამძღოლი კვერდთ მოეეკდა. ჩანთა ზედ მიაგდო. ტურეზმპარეეულმა ხახეი შეაბოლა.

თანატოლი ბიეი მოჩვენებითი გაგულისხეებით მოეუტა ლიდერს, კაკვეეულმა კაკრა კიბეზეკი.

— მიიეე, მიიეე! — დაულრიალეა, — ხკამი ყველახთვისაა, კიიგე?!

ბეეეერმა როზენბერგმა იცის, რომ „თამაშნი“ მიხკენაა მიმართული, ბიეეს შეხეკეერის, ამისი შავი თვალეეი კი კარბონაკეეეეი ახერის ნაპერკლეაეს.

— ჩაიჩარე, ჩაიჩარე-მეთქი. — ძეელეურად ღეეეეს, — ვერ ვეტეეეეთ. ხკამი ხაერთო ხაკუთრეეეა, ეგ ჩანთაც მოიხარეთ, ხომ ხედავ, მეშლის!

ბიეი ბელს ოწედის, როზენბერგსა და ლიდერს შორის ჩაჩხერილი ჩანთის გადმოგდებას ცდილობს და მოკნეეული ხელით მოხუცს გაზეთს აეგდეინებეს.

ძეელია და უადრესად მტკეენეული როზენბერგის დაავადებული ხერხემლისათვის არათუ მორკალეეა, ოდნავეი მოხრაც კი.

ოდესაეთ ეწლის მანძილზე ნაკუზული მუშაობდა ეარხანაზე, ღილნაალეს ეკეარებოდა ეეეედდილეურ ულუფას — ორ ფუნთუშას, ორიოდეაეთ გრამ ეკეელს და „ოიეორტს“ პლასტმასის ქილაში. მას შემდეგ, რაც მეოთხე გარეკეეცაა, მოხუცი ალარაფერს ამზადებს სახლში, ახე, მზრალზე ბადის ოილადი, მხილოდ ჩაის ან ყავის თუ ფალეეეს; ამ თხელ, ხიფრიფანა ქალალდზე, რომელშიც პროდუქტს უხვევენ ხოლმე, როზენბერგი ხზრაფ კეთხულობს ეენაურ ლეტეეეს. მოკლე ხტრიკონები, გაუგებარი, ხაზოი ხამყარო, როგორც ყველაეეა, ახეეეე აქ — ამ ლეტეხებში.

ბიეეი ეენაურად დაიძაგრნენ, ის გრძნობდა მამ მოედარეზეეს, ხვდებოდა, როგორ ეეეეთხეეეეეეე

სასაღამოო კარიკატურა

მასალები საბჭოთა ანეკდოტის ენციკლოპედიისათვის

ოცდაათიანი წლები

— ჩუმად, ბაგშეებო! თქვენ ხომ იცით, რომ თავი მტკივა, თან მთელი გზა ეგზარნში მოძრაობის საწინააღმდეგო მხარეს ვიჯექი.

— მამაკო, შენ ხომ ხნიერი კაცი ხარ, გეთხოვა ვინმესთვის და ადგილს გაგიცვლიდა.

— ესენი მასწავლიან მე ჭკუას! ვისთვის მეთხოვა, როცა ვაგონში მარტო ვიჯექი.

ზრომის ბირჟასთან.

— რა ჰქენი, სამუშაო იშოვე?

— ვერა, ვერ ვიშოვე, შენა?

— კი, ვიშოვე.

— ქმაყოფილი ხარო?

— იცით რა, არც ისე დიდ გასაჭირელს იძლევიან, მაგრამ სამაგეროდ სამარადისო სამუშაოა — მსოფლიო რევოლუციის ხანძარი უნდა ვანაღლო.

●

მუშაკის მოსწავლე სახელმღვანელოს ანბანურ საძიებელში კაუცკის გვარს ეძებს.

— „ს"-ზე არაა?

— „ს"-ზე რატომ უნდა იყოს?

— ამა, სად უნდა იყოს? სოციალ-პირსისხლიანი — ძაღლი — კაუცკი?

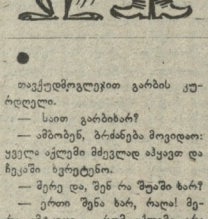

●

თავქუდმოგლეჯილი გარბის კურდღელი.

— სით გარბიხარ?

— ამბობენ, ბრძანება მოვიდაო: ყველა აქლემი მძეკლად აპყავთ და ჩეკაში ხვრეტენო.

— შერე და, შენ რა შუაში ხარ?

— ერთი შენა ხარ, რაღა! მერე ამტკიცე, რომ აქლემი არა ხარ!

●

ნეპმანმა შურთხების ხორცით იაფფასიანი კატლეტების გაყეთება და გაყიდვა დაიწყო.

— მაგრამ შურთხი ხომ ძალიან ძვირი ღირს, როგორ ახერხებთ ასე იაფად კატლეტების გაკეთებას?

— იცით, მე ერთ ნაბეჭს შურთხის ხორცისგან ვაკეთებ, მეორეს — ცხენის ხორცისგან.

ნეპმანის ოჯახში

— მამა, რა არის ეთიკა?

— აი, ვთქვათ, ჩემს პრიმუსებისა და ნავთკერძების შესაკეთებელ სახელოსნოში მოვიდა ერთი დამკვეთი... წავიდა და დარჩა ქისა, რომელშიც 10 მანეთი იყო. აი, სწორედ ამით იწყება ეთიკა: უნდა მისცე თუ არ უნდა მისცე... ნახეკარი კომპანიონს?

●

ფილოსოფოსი — სლავიანოფილი, რომელსაც ბოლშევიკები საზღვარგარეთ ასახლებენ, ამბობს:

— რასაკვირველია, რუსეთს დატოვება ძნელია, მაგრამ ტყვიაგარჭობილი ზურგის მოწაში წოლას შეჩვეენებული პარიზის ბულვარების ტკბილა მირჩევნია.

●

— ჩეკასა და ცეკას შორის რა სხვაობაა?

— დიდი არაფერი. ჩეკა — ჩენტრალური კომიტეტი, ცეკა კი — „ცერეზვიჩინაია" კომისია, საერთოდ კი მათ შორის რაიმე ისეთი განსხვავება არაა.

●

— ტროცკი და ლენინი რაღაც გასუქდნენ.

— არა, იმათ ლოყები დაიბერეს.

— რატომ?

— მთელი ძალით ანაღებენ მსოფლიო რევოლუციის ხანძარს.

●

— ეჰ! ეხლა ცხოვრება კი არა, ნამდვილი საროსკიპოა!

— რას ბრძანებთ. ჩემს სიმამრს რევოლუციამდე საროსკიპო ჰქონდა. ჰოდა, ის განა დაუშვებდა, რომ იქ თუნდაც ერთ დღეს ისეთი უწესრიგობა ყოფილიყო, როგორიც ამათ აქვთ?

ზურაბ ფორახიძის ნახატები.

იგი მიუშვეთ ნებასა

„ლიტერატურული საქართველოს" რედაქციის განცხადება

ეროვნული ბიბლიოთეკა

წინასწარვე უნდა განვაცხადოთ, რომ შეუძლებელია საქართველოს დამოუკიდებელი კომპარტიის ცკ-ს გაჩერთ „ცხოვრებაში" დაბეჭდილი პასკვილების, შარადების, გამოცანების და ა. შ. სერიოზულად წაკითხვა და აღქმა, რადგან დარწმუნებული ვართ, სამე გვაქვს უნიკალურ მოვლენასთან მსოფლიო ჟურნალისტიკის პრაქტიკაში — ძალად გამოჯანმრთელებული ფსიქიურად შეურაცხადი რედაქტორის ავადმყოფურ ხილვებთან და ამბიციებთან, — მაგრამ გაჩუმებაც შეუძლებელი ხდება, როცა ყველასთვის შეურაცხმყოფელ მანიაკალურ ბოდვას კონკრეტული მისამართით წარმართული ლანძღვა-გინება ენაცვლება.

ასე ხდება დღიდან გაზეთის დაარსებისა, ასე გრძელდება დღემდე.

27 თებერვლის ნომერში ლ. ალფენიძეს „ლიტერატურული საქართველოს" რედაქცია ამოუღია მიზანში და ყურით გაუგონარი ეპითეტებით ამკობს მის თანამშრომლებს, ლანძღვა-გინების და ცილისწამების კორიანტელს აყენებს. რა თქმა უნდა, ძველი და ახალი სამსახურების წყალობით ვ. ალფენიძე-ბახტრიონელს კარგად მოეხსენება, რომ პიროვნების თუ კოლექტივის საჯარო შეურაცხყოფა და ცილისწამება სისხლის სამართლის კოდექსით ისჯება, მაგრამ, ეტყობა, ისიც კარგად იცის, რომ ფსიქიატრიული საავადმყოფოს ყოფილ პაციენტს იოლად ხელს ვერავინ აწვდის და საკიხოდ ვერ განამწესებს.

აკი ვერც განამწესესე, როცა იტალიაში გაურკვეველი მიზნებით დარჩენილი საიდუმლო სამსახურის ყოფილი თანამშრომელი ჯერ მოსკოვში ჩამოაბრძანეს, შემდეგ კი თბილისში გადმოიყვანეს გაბაწრული და, როგორც ამბობენ, ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში მოათავსეს. ახლა კი ეს „ძრავალჯერგადანახადი" ბიოგრაფიის კაცი კომპარტიის გაზეთ „ცხოვრების" რედაქტორად მოგვევლინა და რაც შეუძლია იქნევს მუშტებს და წამლავს ატმოსფეროს თავისი გულსამრეგი პუბლიკაციებით. როგორცა ჩანს, ნაცნობ დწესებულებაში გამწესების ჟამი მოუახლოვდა...

თხოვნით მივმართავთ საქართველოს დამოუკიდებელი კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტს, დროულად აღკვეთოს ლ. ალფენიძის ჟურნალისტური თავხედობა და ზუსტი კვალიფიკაცია მისცეს გაზეთ „ცხოვრების" რედაქტორის „მოღვაწეობას".

P. S. ზემოთადნიშნული პუბლიკაციის შემდეგ საეჭვო აღარაფერი ჩანს, მაგრამ საქართველოს კომპარტიის ცკ-ს ხელმძღვანელობა უფრო გულდასმით ხომ არ გადახედავდა გაზეთ „ცხოვრების" ნომრებს, რომლებშიც ასე მკაფიოდ გამოჩნდა მისი რედაქტორის ჰაბიტუსი და ხომ არ გამოყოფდა სპეციალურ კომისიას ბატონი ლაღოს სულიერი მდგომარეობის შესასწავლად? ვფიქრობთ, ეს ყოველმხრივ სასარგებლო საქმე იქნებოდა. ყოველივე ამას სრული სერიოზულობით ვაცხადებთ.

ალფენიძე—ქვაფენილზე, ანუ ალარ მიუშვეს...

მეგობრული შარჟი ედ. ვეფინოშვილისა.

მთავარი რედაქტორი ელიზბარ ჯაველიძე.

სარედაქციო კოლეგია: თამაზ ბიგილური (მთავარი რედაქტორის მოადგილე), ზვიად გაგნიძაშვილი, ლაშა თაბაგარაშვილი, ჯუმბერი თითმარია, ანა კალანდაძე, ნოდარ ნათაძე, გურამ ფანჯიკიძე, ოთარ ჩხეიძე, თამაზ ჩხენკელი, ხარბეს ცაიშვილი, ბიბი ძნელაძე, თამაზ ფიშფიშაძე, თამაზ ფილაძე.

პასუხისმგებელი მდივანი ბიბი ჯობაძე

მორიგე რედაქტორი ივანე ამირხანაშვილი.

რედაქციის მისამართი: 380005, თბილისი, ბუდიონოვის მოედანი №2

ტელეფონები:

მთ. რედაქტორის მისაღები — 99-84-04.
მთ. რედაქტორის მოადგილის — 99-91-89
პასუხისმგებელი მდივნის — 99-87-10
განყოფილებების — 99-72-89; 99-71-83; 99-03-85. 95-36-65.
რედაქციაში შემოსული მასალა არ უნდა აღემატებოდეს მანქანაზე ნაბეჭდ 14 ფურცელს.
მასალები ავტორებს არ უბრუნდებათ.

ლიტერატურული საქართველო

„LITERATURULI SAKARTVELO"
THE NEWSPAPER OF WRITERS OF THE REPUBLIC OF GEORGIA

გამოდის პარასკევობით

ინდექსი 86436 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17, საქართველოს ეროვნულ-გაზეთების გამოსაცემლობა „საბჭოთა ლი" სტამბა, თბილისი, ჭ. კოტეოვის ქ. 14.